

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๖๔๙.๕๙๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ค ๑๒๑ ผ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐
๙๖ หน้า
ISBN 978-616-270-332-4
๑. แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ๒. ชื่อเรื่อง

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

สิ่งพิมพ์ สกศ. ฉบับที่ ๒/๒๕๖๕
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔
จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 ๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
 โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๔๙๘
 โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๕๑๕๒
 Web site: <http://www.onec.go.th>
พิมพ์ที่ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
 ๙๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๒
 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒
 โทรสาร ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒
 E-mail: prigwhan54@hotmail.com

คำนำ

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ โดยในการดำเนินการดังกล่าว รัฐบาลได้จัดให้มีการดำเนินงานหลายประการที่มุ่งผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน ในกรอบเวลาที่เร่งด่วน

การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมโยงกับหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศให้เป็นเอกภาพ และมีความเชื่อมโยงกับทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับทุกหน่วยงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายใต้แผนดังกล่าวไว้ทั้งสิ้น ๗ ยุทธศาสตร์หลัก ที่ครอบคลุมตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์จนถึงเด็กมีอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ เห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ที่ดำเนินการจัดทำโดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ ภายใต้ปรัชญา “เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม ตามศักยภาพ ตามวัย และต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนา ศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี การคุ้มครองสิทธิ และความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคน โดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

และการกระทำที่ทั้งปวงเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ” อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ในฐานะประธานกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทุกสังกัดที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติ และขอให้ทุกหน่วยงานได้บูรณาการการทำงานร่วมกัน นำสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

รัฐบาลปัจจุบัน (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) ได้ให้ความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงปฐมวัยอันหมายถึงเด็กแรกเกิด (รวมทั้งเด็กในครรภ์) จนถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑ และมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ วรรค ๑ และวรรค ๒ ที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย... รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๔ (๑) กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหน้าที่และอำนาจจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำไปปฏิบัติ

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดองค์ประกอบคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง จึงจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ และกำหนดวิสัยทัศน์ “เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ” เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเชื่อมโยงกับทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานทุกระดับทั้งในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อน เพื่อเชื่อมต่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และแผนพัฒนาต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานทุกสังกัดและทุกระดับ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีพลังที่สามารถผลักดันให้แผนและยุทธศาสตร์บรรลุตามเป้าประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขอขอบคุณ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดองค์ประกอบ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ฉบับนี้ และดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน และเติบโตเป็นกำลังคนคุณภาพของประเทศต่อไปในอนาคต

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทสรุปผู้บริหาร

ความเป็นมา

ช่วงอายุในการพัฒนามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนสูงสุด คือ ช่วงปฐมวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่มีการปฏิสนธิ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต และเป็นช่วงวัยที่เด็กมีความกระตือรือร้นและมีความสามารถในการเรียนรู้ทุกสิ่ง หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมในช่วงปฐมวัย โอกาสทองของการพัฒนาจะไม่หวนกลับมาอีก ด้วยเหตุนี้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจึงไม่ใช่เพียงวาระแห่งชาติอีกต่อไป แต่เป็นวาระการพัฒนาของโลก ดังปรากฏในคำรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) จากการประชุมสุดยอดสหัสวรรษของสหประชาชาติซึ่งประกอบด้วยผู้นำประเทศสมาชิกจาก ๑๘๙ ประเทศ ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนา โดยหนึ่งในเป้าหมายสำคัญด้านเด็กปฐมวัย คือ การลดอัตราการตายของเด็กและการพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต ที่ผ่านมามีการดำเนินงานเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายภาคส่วน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา จนถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จึงทำให้มีหลายหน่วยงานที่ร่วมจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ซึ่งในส่วนของภาครัฐ มีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลัก

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านเด็กปฐมวัย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕ รวมถึงกฎหมายสำคัญด้านเด็กปฐมวัยฉบับปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องกำกับให้การดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัยของประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามแม้รัฐบาลพยายามระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

อย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังปรากฏในผลสำรวจต่าง ๆ เช่น โครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ (Multiple Indicator Cluster Survey : MICS) ที่ดำเนินการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย การสำรวจของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ข้อมูลสอดคล้องกันหลายประการ เช่น ปัญหาด้านพัฒนาการ ภาวะทุพโภชนาการ ทั้งในส่วนของภาวะโภชนาการขาด (ปัญหาส่วนสูงไม่สมส่วนตามเกณฑ์) และภาวะน้ำหนักเกิน (อ้วน) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการปฐมวัย ปัญหาคุณภาพการจัดบริการ รวมถึงปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะการดูแลเลี้ยงดูที่ถูกต้องตามวัย นอกจากนี้ยังขาดการเตรียมความพร้อมระหว่างรอยเชื่อมต่อกับปฐมวัยไปยังระดับประถมศึกษา ปัญหากลุ่มเด็กไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อย ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวไม่สามารถลดหรือทำให้หมดลงไปได้ เนื่องจากขาดระบบที่จะทำให้ดำเนินการได้ เช่น ระบบการสำรวจคัดกรองวินิจฉัยศักยภาพของเด็กปฐมวัย ทำให้การพัฒนาแบบองค์รวมและเน้นการดูแลเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันเป็นไปได้ยาก ระบบการดำเนินงานทางกฎหมายที่สามารถทำให้มีผลบังคับใช้กฎหมายได้จริง รวมถึงการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่รัฐบาลได้รณรงค์และเกิดผลเป็นรูปธรรมมีหลายประการเช่นกัน เช่น การให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การส่งเสริมการได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การเฝ้าระวังโรคขาดสารไอโอดีน เป็นต้น

ด้วยเหตุดังกล่าว คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดองค์ประกอบคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ในคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเชื่อมโยงกับทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานทุกระดับทั้งในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อนและสนองต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย... รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ประกอบด้วย นโยบาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ และมาตรการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายด้านเด็กปฐมวัย ๓ ประการ

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาเด็กตามข้อ ๑ ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการ และที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่าง ๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๓. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามนโยบายข้อ ๑

วิสัยทัศน์

“เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ”

ปรัชญา

เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเอกลักษณ์ มีความสามารถในการเรียนรู้ทุกสิ่ง กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีจิตที่ซึมซับสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นเด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม ตามศักยภาพ ตามวัย และต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนา ศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี การคุ้มครองสิทธิ และความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนโดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และการกระทำทั้งปวงเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

เป้าประสงค์

เด็กปฐมวัยทุกคน ซึ่งหมายถึงเด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย รวมถึงเด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างชาติดและเด็กที่ไม่ได้มาจากครอบครัวไทย ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย และต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

เพื่อให้นโยบายด้านเด็กปฐมวัยดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๗ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและการให้บริการแก่เด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม

๒. เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล พัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้มีพัฒนาการที่ครบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

๓. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการ พิเศษ/ด้อยโอกาสเพื่อให้สามารถรับบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ และความพร้อมของระบบ เครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะ ความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

มาตรการ

๑. ให้มีการพัฒนาระบบการดูแลและให้ความรู้แก่ทั้งพ่อและแม่ของทารกในครรภ์ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๒. ส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์และหลังคลอดทุกคนได้รับบริการทางสาธารณสุข และสวัสดิการสังคมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีบัตรประชาชน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

๓. สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถาบัน ครอบครัวย ในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่วัยครรภ์มารดา

๔. พัฒนาระบบการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ได้รับบริการด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม ที่มีประสิทธิภาพ

๕. จัดให้มีระบบการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อย โอกาส และระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ

๖. พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการคัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหา ภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

๗. สร้างความพร้อมเรื่องเครื่องมือสำหรับสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะ ความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสอย่างรอบด้าน

๘. พัฒนาระบบในการเฝ้าระวัง ช่วยเหลือ ฟื้นฟูและส่งต่อเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการ พิเศษ เพื่อรับบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๙. ทุกกระทรวงดำเนินการร่วมกันในการสำรวจ คัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills)
๒. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็ก
๓. หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์

มาตรการ

๑. สร้างชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

๒. ระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

๓. พัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

๔. พัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส ในการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาอย่างรอบด้าน เต็มตามศักยภาพ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

๕. มีกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวในการดูแลปกป้องสิทธิและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๖. จัดหรือสนับสนุนให้มีบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กทารกวัยเตาะแตะในชุมชน/สถานประกอบการ สำหรับช่วงกลางวันพ่อแม่ ผู้ปกครองทำงาน และสนับสนุนความร่วมมือกับภาคเอกชน/ภาคประชาชนในการจัดบริการรับเลี้ยง พัฒนาและอบรมเลี้ยงดูเด็กในสถานที่ทำงานอย่างเหมาะสม

๗. มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนสื่อมวลชนหรือองค์กรเอกชนที่ช่วยพัฒนาเด็กหรือสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ปกป้องและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน

๘. สร้างและพัฒนาชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ และเยาวชนวัยเจริญพันธุ์

๙. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หญิงวัยเจริญพันธุ์มีความรู้ความเข้าใจและได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ รวมไปถึงเยาวชนวัยเจริญพันธุ์

๑๐. พัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือกับครอบครัวที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน
๑๑. ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์

๑. ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
๓. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

๑. มีการบูรณาการระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการด้านสาธารณสุขและการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
๒. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๓. จัดให้มีระบบการส่งเสริมพัฒนาการและระบบส่งต่อที่เหมาะสมตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งอย่างเพียงพอ
๕. มีการบูรณาการการดูแล กำกับติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลเด็กปฐมวัย
๗. สร้างระบบพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๘. จัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๙. มีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม
๑๐. สร้างระบบให้คำปรึกษาแนะนำ (Coaching) และระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๑. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ อาชีพผู้ดูแลเด็ก

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศเด็กปฐมวัย และการนำไปใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์

๑. การพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัย เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการ การดำเนินการ การติดตามประเมินผลให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด

๒. การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

๑. วิเคราะห์ และออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัย ที่สำคัญ ซึ่งมาจากการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงการบูรณาการและส่งต่อข้อมูลของเด็กในช่วงรอยต่อการพัฒนาช่วงต่าง ๆ รวมถึง ข้อมูลเด็กตกหล่นหรือเด็กที่อยู่ในระบบทางเลือกอื่น ๆ

๒. กำหนดแนวทางในการบูรณาการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. สนับสนุนงบประมาณในการบูรณาการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัย

๔. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และการดำเนินการตามกฎหมาย

เป้าประสงค์

๑. ให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงาน และองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

มาตรการ

๑. รวบรวม จัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรฐานสากล
๒. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิของเด็กปฐมวัย ทางด้านสุขภาวะ และการศึกษา
๓. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ควรเอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการขยายสิทธิการลา การส่งเสริมให้มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home)
๔. จัดทำระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย
๕. ผลักดันให้มีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน โกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย
๖. ผลักดันให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย ๓ ฝ่าย ได้แก่ คู่กรณี กรรมการ และคนกลาง
๗. จัดทำแผนการผลิต พัฒนา และกำหนดอัตรากำลังของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย
๘. สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปถึงหน้าที่ในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้

เป้าประสงค์

๑. การพัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
๒. ระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนางานและสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง
๓. การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรการ

๑. วิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัย จากงานวิจัยที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับการทำงานของทุกยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในมิติต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ
๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญขององค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อสื่อสารสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อสาธารณะ
๓. ส่งเสริมให้มีการสร้างและต่อยอดองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ
๔. ให้การสนับสนุนองค์กรที่พัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเร่งด่วน
๕. สร้างมาตรการสนับสนุนองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๖. มีการพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ
๗. สร้างกลไกการบูรณาการองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ
๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย นำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๙. พัฒนาระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ
๑๐. สนับสนุนให้เกิดประชาคมการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในทุกพื้นที่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาสมรรถนะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง
๑๑. ส่งเสริมให้มีการค้นหาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) เพื่อสร้างสรรค์พัฒนางานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การศึกษา สังคม
๑๒. ส่งเสริมให้มีการเทียบเคียง (Benchmarking) กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอื่นที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง สร้างประชาคมการเรียนรู้ในระดับพื้นที่และระดับชาติทั้งในรูปแบบออนไลน์ และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
๑๓. สร้างระบบการเผยแพร่ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน
๑๔. ผลักดันให้สื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทเชิงรุกในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเด็กปฐมวัยสู่สาธารณชนในหลากหลายรูปแบบ
๑๕. มีมาตรการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้สู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องในทุกช่องทาง

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการประสานการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

เป้าประสงค์

๑. การบูรณาการการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ
๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรการ

๑. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. สร้างกลไกการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการบูรณาการ ร่วมกันของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๔. กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๕. สร้างระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖. กำหนดแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน
๗. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในส่วนแนวทางการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย ๑) การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และมาตรการของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการจัดประชุมสร้างความเข้าใจ หรือ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อออนไลน์ เป็นต้น ๒) การบูรณาการระหว่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ กับแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีรายละเอียดระดับโครงการ งบประมาณรายปี โดยการร่วมมือจากหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ๓) การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานส่วนกลาง เช่น สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนววิธีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ๔) สร้างกลไกการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรระหว่างประเทศ ความร่วมมือภาครัฐ - ภาคเอกชน (PPP) องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) เช่น องค์กรยูนิเซฟ องค์กรยูเนสโก กลุ่มประเทศอาเซียน สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) เพื่อช่วยสนับสนุน ติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ๕) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย (Regulator) หน่วยงานปฏิบัติ (Operator) และหน่วยงานสนับสนุน (Supporter) ๖) การติดตามและประเมินผลด้วยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและระดับพื้นที่ การกำหนดให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการติดตามและประเมินผลในการนำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ สู่อำนาจปฏิบัติในทุกระดับ ทั้งในช่วงกลางแผนและปลายแผนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงหรือทบทวนแผนต่อไป และ ๗) การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เพื่อใช้ในการปรับปรุงระเบียบกฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีมาตรฐานและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

นโยบายด้านเด็กปฐมวัย

- เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง
- การพัฒนาเด็กตามข้อ ๑ ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการและที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่าง ๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
- รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายข้อ ๑

วิสัยทัศน์ “เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ”

เป้าประสงค์

เด็กปฐมวัยทุกคน ซึ่งหมายถึงเด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย รวมถึงเด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างชาติดั้งและเด็กที่ไม่ได้มาจากครอบครัวไทย ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย และต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

การจัดและ
การให้บริการ
แก่เด็กปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การพัฒนาและสร้าง
ความเข้มแข็งให้กับ
สถาบันครอบครัว
ในการอบรมเลี้ยงดู
เด็กปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

การพัฒนาคุณภาพ
และมาตรฐาน
การให้บริการ
พัฒนาเด็กปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

พัฒนาระบบและ
กลไกการบูรณาการ
สารสนเทศ
เด็กปฐมวัย และ
การนำไปใช้
ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕

จัดทำและ
ปรับปรุงกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับ
และการดำเนินการ
ตามกฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖

วิจัยพัฒนา
และเผยแพร่
องค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๗

บริหารจัดการ
การสร้างกลไก
การประสาน
การดำเนินงาน
และการติดตาม
ประเมินผล

สารบัญ

หน้า

คำนำ

กิตติกรรมประกาศ

บทสรุปผู้บริหาร

ก - ฎ

ส่วนที่ ๑	สภาพการณ์และบริบทแวดล้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๑
	๑. สภาพการณ์ด้านเด็กปฐมวัย	๑
	การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒
	ผลการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา	๙
	๒. บริบทแวดล้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๑๒
	บริบทแวดล้อมภายนอกและภายในประเทศ	๑๒
	บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญฯ	๑๕
	ข้อกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๑๕
	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๑๙
	และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
	ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	
ส่วนที่ ๒	ความท้าทายของการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ	๒๑
	เหตุใดประเทศไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๒๑
	ปัญหาและความท้าทาย	๒๑
	โอกาสของการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๒๔
ส่วนที่ ๓	วิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย	๒๖
	นโยบายด้านเด็กปฐมวัย	๒๖
	วิสัยทัศน์	๒๖
	ปรัชญา	๒๖
	เป้าประสงค์	๒๗
	นิยามศัพท์	๒๗

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๔	
ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย	๒๙
ยุทธศาสตร์ที่ ๑	การจัดและการให้บริการแก่เด็กปฐมวัย
๒๙	
ยุทธศาสตร์ที่ ๒	การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
๓๓	
ยุทธศาสตร์ที่ ๓	การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนา เด็กปฐมวัย
๓๖	
ยุทธศาสตร์ที่ ๔	พัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศ เด็กปฐมวัย และการนำไปใช้ประโยชน์
๓๘	
ยุทธศาสตร์ที่ ๕	การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ เด็กปฐมวัยและการดำเนินการตามกฎหมาย
๔๐	
ยุทธศาสตร์ที่ ๖	การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้
๔๒	
ยุทธศาสตร์ที่ ๗	การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการประสาน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล
๔๖	
ส่วนที่ ๕	การขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล
๔๙	
บรรณานุกรม	๕๓
ภาคผนวก	๕๕

ส่วนที่ ๑

สภาวการณ์และบริบทแวดล้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑. สภาวการณ์ด้านเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัยของประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายหน่วยงาน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึงอายุ ๖ ปี บริบูรณ์หรือก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมีหน่วยงานหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ สภาวการณ์ดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหลายรูปแบบ หากใช้เกณฑ์ตามอายุจากระบบการดูแลและบริการจะจำแนกเด็กปฐมวัยออกเป็นสองกลุ่มอายุ คือ กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี หรือเด็กอายุ ๐ - ๓ ปี และกลุ่มเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ซึ่งเกณฑ์ตามอายุมีรูปแบบการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ดังนี้

๑. กลุ่มอายุต่ำกว่า ๓ ปี หรือเด็กอายุ ๐ - ๓ ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการจากครอบครัวเป็นหลัก แต่จากสภาพลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันทำให้โครงสร้างของสถาบันครอบครัวเปลี่ยนแปลงอย่างมาก พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกด้วยตัวเอง โดยเฉพาะเด็กในช่วง ๐ - ๒ ปี ได้รับการเลี้ยงดูหลากหลายรูปแบบตามสภาพของแต่ละครอบครัว เช่น การให้ญาติดูแล การฝากเพื่อนบ้านรับเลี้ยง การฝากสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ลักษณะการดูแลเด็กในช่วงต้นของชีวิตของเด็กไทยจึงเป็นโจทย์ใหญ่ที่ต้องหาทางปรับปรุงให้พ่อแม่ของเด็กมีโอกาสเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น

๒. กลุ่มอายุ ๓ - ๕ ปี ใช้บริการสถานพัฒนาเด็กหรือบริการรูปแบบอื่น ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัยาศัย ที่อยู่ในกำกับของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายทั้งคุณภาพของสถานที่ บริการ อาหาร การกระตุ้นพัฒนาการและคุณภาพของผู้ดูแล รวมถึงระดับความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวในการพัฒนาเด็ก

การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากความร่วมมือของ ๔ กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงหน่วยงานอื่นที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงยุติธรรม โดยมีรายละเอียดภารกิจและนโยบาย ดังนี้

๑. กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่ดูแลส่งเสริมสุขภาพประชากรทุกช่วงวัย เริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัย วัยเรียน วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ให้บริการดูแลและประเมินพัฒนาการของทารกให้กับพ่อแม่และเด็ก ตั้งแต่การบริการให้ข้อมูลความรู้ก่อนแต่งงาน การเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ การดูแลแม่ที่ตั้งครรภ์ ตลอดจนครอบครัวที่มีบุตรอยู่ในช่วงปฐมวัย นอกจากนี้ มีการดำเนินงานแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายใต้โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ โดยติดตามคัดกรองเด็กปฐมวัยในช่วง ๕ อายุที่สำคัญ ได้แก่ อายุ ๙ เดือน ๑๘ เดือน ๓๐ เดือน ๔๒ เดือน และ ๖๐ เดือน จากการใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) เพื่อดูแล ส่งเสริม กระตุ้นเด็กที่สงสัยว่ามีพัฒนาการล่าช้า ทั้งนี้ หน่วยงานในสังกัดที่มีการกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยยังมีการสนับสนุนการดำเนินงาน และการกำกับติดตามเชิงบริหารจัดการ เช่น การเยี่ยมเสริมพลังในระดับพื้นที่ การดำเนินการเกี่ยวกับภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก การเฝ้าระวังโรคขาดสารไอโอดีน การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในช่วง ๖ เดือนแรก การส่งเสริมการได้รับวัคซีนตามเกณฑ์ในเด็กและการขับเคลื่อนนโยบายเด็ก ๐ - ๕ ปี สูงดีสมส่วน

๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนและสร้างระบบสวัสดิการให้ประชาชนมีหลักประกันและมีความมั่นคงในชีวิต พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีความสุขอย่างยั่งยืน ในส่วนการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายเด็กปฐมวัยมีการดำเนินงานทั้งในส่วนของนโยบาย มาตรการ กลไก วิชาการ และการปฏิบัติ และมิติของการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพ การคุ้มครอง และจัดสวัสดิการแก่กลุ่มเป้าหมาย มีกิจกรรมดังนี้

๑) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือกับ ๔ กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำและพัฒนามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตามภารกิจและนโยบายแห่งรัฐ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒

๒) **ดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก** โดยส่งเสริมภาคเอกชนจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก เข้ารับการจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เมื่อจดทะเบียนถูกต้อง จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนความรู้วิชาการด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัย การอบรมพัฒนาศักยภาพแก่ผู้ดำเนินงาน ผู้เลี้ยงดูเด็ก และผู้ปกครอง รวมถึง ได้รับการตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด โดยพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบโดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน ส่วนภูมิภาครับผิดชอบโดยสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด กิจกรรมภายในสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นการดูแล พัฒนา และ จัดการเรียนรู้แก่เด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้มีพัฒนาการสมวัยและ มีความพร้อมสามารถเข้าเรียนต่อในระดับอนุบาล หรือประถมศึกษาปีที่ ๑ ปัจจุบันมีสถาน รับเลี้ยงเด็กจำนวน ๑,๔๙๓ แห่ง มีเด็กจำนวน ๖๙,๕๓๐ คน (ข้อมูลจากกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๓)

๓) **จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ** (ระบบ ประเมินออนไลน์) ในปี ๒๕๖๑ เป็นระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อรองรับการติดตามผลการดำเนินงาน ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติทั่วประเทศ ผ่านทางเว็บไซต์กรมกิจการเด็กและเยาวชน (<https://ecd.dcy.go.th>) เพื่อให้หน่วยงานได้ใช้ ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

๔) **จัดสวัสดิการแก่กลุ่มด้อยโอกาส** โดยการส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และจัดสวัสดิการแก่เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน ขาดแคลน และประสบปัญหาทางสังคม ๒ กิจกรรม ได้แก่

๔.๑ การอุปการะอบรมเลี้ยงดูและพัฒนา รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรการ ดำเนินงานในรูปแบบสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐแก่เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง มารดาตั้งครภ์ ไม่พร้อม เด็กติดเชื้อ HIV เด็กที่ประสบปัญหาเอดส์เรื้อรัง และปัญหาทางสังคมด้านต่าง ๆ รวมถึง การหาครอบครัวทดแทนแก่เด็กทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตลอดจนส่งเด็กที่อยู่ในวัยเรียน เข้าสถานศึกษาเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และเรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวัน และการเข้าสังคม กับบุคคลภายนอก ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์ ๘ แห่งในจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ จังหวัดสงขลา อุดรธานี นครศรีธรรมราช เชียงใหม่ ขอนแก่น นนทบุรี และปทุมธานี มีเด็กอยู่ภายใต้การคุ้มครอง จำนวน ๑,๒๑๕ คน

๔.๒ การจัดสวัสดิการแก่เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน การให้การอุดหนุน เพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตามนโยบายของรัฐ โดยรัฐจัดให้มีโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด ซึ่งนับเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในช่วงระยะที่ผ่านมา โดยให้เงินอุดหนุน เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครัวเรือนยากจน หรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจนที่เกิดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ รายละ ๔๐๐ บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา ๑ ปี และเมื่อ

วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต่อเนื่อง โดยให้เงินอุดหนุนตั้งแต่แรกเกิดจนครบอายุ ๓ ปี และเพิ่มเงินอุดหนุนเป็นรายละ ๖๐๐ บาท ต่อคน ต่อเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ได้เห็นชอบการขยายระยะเวลาการให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปี และขยายฐานรายได้ครอบครัว ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ตาราง ๑ ผลการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ลงทะเบียน (คน)	จำนวนผู้มีสิทธิ (คน)	จำนวนผู้ได้รับเงิน (คน)
๒๕๕๙	๒๐๕,๘๑๒	๒๐๒,๗๑๖	๙๐,๒๑๖
๒๕๖๐	๔๒๘,๘๑๑	๔๑๕,๑๖๙	๓๑๐,๐๔๑
๒๕๖๑	๗๖๑,๘๓๙	๖๘๑,๖๒๙	๕๑๘,๑๗๔
๒๕๖๒	๑,๐๘๐,๑๔๗	๘๘๐,๘๙๓	๕๑๓,๗๐๒

หมายเหตุ : จำนวนผู้ลงทะเบียน จำนวนผู้มีสิทธิ และจำนวนผู้ได้รับเงิน เป็นจำนวนสะสมมาจากปีที่ผ่านมา (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒)

๕) ส่งเสริมและพัฒนากลไกการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปี ๒๕๕๘ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) จัดตั้งคณะอนุกรรมการ ๓ ระดับ ประกอบด้วย (๑) คณะอนุกรรมการประสานและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ส่วนกลาง) (๒) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัด (ซึ่งมีเลขานุการร่วม ๔ หน่วยงานหลัก ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัด ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) และ (๓) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยกรุงเทพมหานคร เพื่อรับผิดชอบงานด้านเด็กปฐมวัยและเชื่อมโยงการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับนโยบายจากส่วนกลาง ขยับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม

๖) ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๓ มีเจตนารมณ์ให้บุคคลแวดล้อมเด็กมีความสามารถในการดูแล อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควร ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง รวมไปถึงต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ โดยการทำงานร่วมกับอาสาสมัคร

และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕๖๒ แห่ง รวมไปถึงมีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษาแก่พ่อแม่ผู้ปกครองให้สามารถดูแลเด็กได้ หากพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถดูแลเด็กได้จะมีการจัดบริการการเลี้ยงดูทดแทนเพื่อให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นครอบครัวมากที่สุด เช่น การจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ หรือการจัดหาครอบครัวบุญธรรมให้กับเด็กตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

๗) ดำเนินงานด้านครอบครัวเกี่ยวกับประเด็นเด็กปฐมวัย การดำเนินงานของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) ในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง จะดำเนินกิจกรรมผ่านกลไกในระดับพื้นที่ ได้แก่ ทีมวิทยากรด้านครอบครัวระดับจังหวัด และคณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) โดย สค. ได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ ๑) พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนครอบครัวสำหรับบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับครอบครัว ๒ หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนมีครอบครัว และการเตรียมความพร้อมพ่อแม่มีมือใหม่และทั่วไป ๒) ฝึกอบรมเพิ่มทักษะทีมวิทยากรด้านครอบครัวระดับจังหวัด ๔๒ จังหวัด เพื่อให้ทีมวิทยากรด้านครอบครัวระดับจังหวัดไปจัดกิจกรรมการส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครองในการดูแลเด็กเล็กในชุมชน ๓) สนับสนุนงบประมาณให้กลไกระดับพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) จัดกิจกรรมตามกรอบกิจกรรมที่ทาง สค. กำหนด ทั้งนี้ พื้นที่สามารถเลือกจัดกิจกรรมตามบริบทและปัญหาของพื้นที่ ๔) จัดทำสื่อสารคดีสั้นเพื่อเสริมสร้างครอบครัวคุณภาพ ชุด “โรงเรียนครอบครัว”

๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก นับเป็นหน่วยงานสำคัญที่ดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศ ทั้งนี้ ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) *การจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี* ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและรับถ่ายโอนจากส่วนราชการอื่น ที่สำรวจในปี ๒๕๖๓ มีศูนย์พัฒนาเด็กจำนวน ๑๘,๘๑๐ แห่ง มีนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กจำนวน ๗๙๘,๔๖๔ คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๖๓)

๒) *การจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๔ - ๖ ปี* ในรูปแบบโรงเรียนอนุบาล ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน ๑๓๑,๖๓๑ คน ใน ๑,๓๓๘ โรงเรียน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๖๓)

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร จัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมถึงเป็นการยกระดับการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

๔. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหรือการ พัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ หน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ที่ไม่มีสถานศึกษาให้บริการการศึกษาได้ และมีหน่วยงานที่ดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านนโยบาย แผน หลักสูตร หรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาปฐมวัย รวมถึงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเด็กปฐมวัย คือ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดย สพฐ. ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้สถานศึกษาและ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท และจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยหลักสูตร ๓ ปี (อนุบาล ๓ - ๕ ปี) ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน ๘๙๗,๕๖๓ คน

ในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้เร่งผลักดันการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การจัดทำระบบ สารสนเทศและฐานข้อมูลกลางด้านเด็กปฐมวัยของประเทศ รวมถึงสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ ๐ - ๕ ปี ภายใต้การขับเคลื่อนของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติชุดเดิม และมีการดำเนินงานต่อเนื่องตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ชุดใหม่ ที่แต่งตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินงาน ด้านเด็กปฐมวัยของประเทศมีแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) มีหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษา ปฐมวัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จัดการศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตร ๓ ปี (อนุบาล ๓ - ๕ ปี) ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน ๕๕๖,๖๗๒ คน (ข้อมูลจากสถิติ

การศึกษา ประจำปี ๒๕๖๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ในส่วนของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบ และให้มีการดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) สู่การปฏิบัติ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินงาน ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ได้ให้ความเห็นชอบนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ รวมทั้งให้ความเห็นชอบ Roadmap การขับเคลื่อนนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสู่การปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย (อนุบาล ๑ - ๓) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานภาพรวมโครงการ มีสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๘ ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๗๗ จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานในระดับพื้นที่ และในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ สำนักบูรณาการกิจการการศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานภาพรวมโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ (ภาคและจังหวัด) มีสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๘ ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๗๗ จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานในระดับพื้นที่ โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินการในระดับพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศตามระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัย การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน/สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัด การจัดเก็บรวบรวมรูปแบบและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแนวนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

๕. กระทรวงแรงงาน มีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรของผู้ใช้แรงงาน จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำรินในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อดูแลเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งเป็นบุตรของผู้ใช้แรงงานให้ได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาภาคบังคับ ปัจจุบันมีสถานประกอบกิจการที่จัดตั้งมูนมแม่แล้ว จำนวน ๑,๒๖๔ แห่ง มีลูกจ้างมาใช้บริการทั้งหมด ๙,๐๕๘ คน และมีการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงดูบุตรของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการและชุมชน จำนวน ๗๙ แห่ง มีเด็กได้รับการเลี้ยงดู จำนวน ๒,๐๑๑ คน

๖. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และสถาบันราชภัฏจำนวน ๓๘ แห่ง ที่ผลิตบัณฑิตด้านการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งเป็นหลักในการดำเนินงานวิจัย พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

๗. กระทรวงยุติธรรม มีการดำเนินงานที่สำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ คือ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง โดยกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่เรือนจำและทัณฑสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง และให้บุคลากรในโรงพยาบาลหรือสาธารณสุขเป็นผู้จัดอบรมให้แก่ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง เพื่อการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพและการดูแลหลังคลอด ทั้งด้านโภชนาการ และการตรวจสุขภาพ ซึ่งมีการดูแลเด็กปีละประมาณ ๒๕๖ คน ทั้งนี้ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีการจัดอบรมให้ความรู้จำนวน ๒๕๒ แห่ง

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของแต่ละกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีการดำเนินการตามภารกิจหน้าที่รับผิดชอบหลักของตน อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานดังกล่าวยังขาดระบบการดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมที่มุ่งเน้นการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนและไม่เป็นเอกภาพ เช่น มาตรฐานการพัฒนา ระบบการสำรวจพัฒนาการ/ศักยภาพ ระบบการประเมินการดำเนินงาน ฯลฯ อันจะนำไปสู่ประโยชน์ในการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

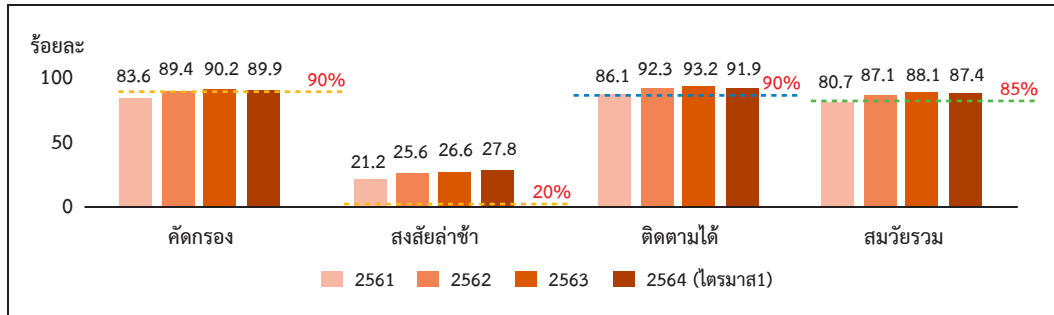
ผลการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา

รัฐบาลมีความพยายามในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ที่กล่าวไว้ว่าคุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา และส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต เช่น พัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก กลุ่มเด็กเล็ก (๐ - ๓ ปี) พัฒนาการไม่สมวัย และพัฒนาการล่าช้า โดยพัฒนาการที่ล่าช้าที่สุดคือ พัฒนาการด้านภาษา สาเหตุส่วนใหญ่ มาจากครอบครัวไม่มีความรู้และเวลาในการเลี้ยงดู ทั้งที่ช่วงวัย ๐ - ๓ ปี สมองของเด็กจะมีพัฒนาการสูงสุด ปัญหาที่ส่งผลต่อระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ในระยะยาว ส่วนกลุ่มเด็กปฐมวัยช่วงอายุ ๓ - ๕ ปี ที่ต้องเริ่มพัฒนาทักษะทางสังคมพบว่า เด็กไทยส่วนใหญ่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่า มาตรฐานของครูมีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อพัฒนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตาม มีผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ (Multiple Indicator Cluster Surveys: MICS) ซึ่งดำเนินการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยได้รับการสนับสนุนหลักในด้านวิชาการและงบประมาณจากองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย เป็นการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างที่สัมพันธ์ได้สมบูรณ์ จำนวน ๓๕,๖๐๔ ครัวเรือน โดยมีข้อค้นพบสำคัญและมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี คือ เด็กร้อยละ ๙๘.๕ ได้รับการชั่งน้ำหนักเมื่อแรกเกิด โดยมีเด็กเพียงร้อยละ ๙.๕ มีน้ำหนักเมื่อแรกเกิดต่ำกว่า ๒,๕๐๐ กรัม สำหรับภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานปานกลางหรือรุนแรงพบเพียงร้อยละ ๗.๗ ในเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี

การสำรวจของ MICS ยังพบข้อมูลที่น่าสนใจว่า เด็กแรกเกิดเกือบทั้งหมด (ร้อยละ ๙๖.๘) เคยกินนมแม่ และเด็กที่ได้กินนมแม่ในเวลาที่เหมาะสม คือ ภายใน ๑ ชั่วโมงหลังคลอด คิดเป็นร้อยละ ๓๔ ส่วนเด็กที่มีอายุน้อยกว่า ๖ เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ ๑๔ เด็กที่กินนมแม่เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๗ และเด็กอายุ ๑๒-๑๕ เดือนที่ยังคงกินนมแม่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ ในส่วนข้อมูลการได้รับวัคซีน จากการสำรวจพบว่า เด็กอายุ ๑๒-๒๓ เดือนที่ได้รับวัคซีนครบทุกชนิดก่อนอายุครบ ๑๒ เดือน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๗ ขณะที่เด็กอายุ ๒๔ - ๒๕ เดือน ที่ได้รับวัคซีนครบทุกชนิดก่อนอายุครบ ๑๒ เดือน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓ จากผลการสำรวจของ MICS แสดงให้เห็นว่า เด็กสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ พบว่าสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย มีแนวโน้มพัฒนาการสมวัยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีพัฒนาการสมวัยรวมร้อยละ ๘๗.๔ มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ ๒๗.๘ และพัฒนาการสงสัยล่าช้าติดตามได้ร้อยละ ๙๑.๙ ดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ แสดงผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ณ สถานบริการสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ที่มา: แบบรายงานความก้าวหน้าผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๔

นอกจากนี้ ด้านโอกาสทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย จากข้อมูลการสำรวจสถิติการศึกษาประจำปี ๒๕๖๒ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า จากจำนวนเด็กอายุ ๓ ขวบทั้งหมด ๗๔๑,๐๐๗ คน มีเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนประมาณ ๗๐,๐๐๐ กว่าคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐ และจากผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากที่สุดในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๒๐,๐๗๗ แห่ง มีเด็กอายุ ๓ ขวบประมาณ ๓๘๑,๘๖๓ คน รองลงมาคือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีสถานศึกษา จำนวน ๓,๔๔๔ แห่ง มีเด็กอายุ ๓ ขวบประมาณ ๑๙๙,๔๒๖ คน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษา จำนวน ๒๖,๐๔๒ แห่ง มีเด็กอายุ ๓ ขวบ ประมาณ ๗๑,๐๓๔ คน อย่างไรก็ตาม ในจำนวนเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในระบบมิได้หมายความว่าเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาแต่อย่างใด เนื่องจากโดยหลักการเด็กอายุ ๓ ขวบจะต้องได้รับการดูแลจากพ่อแม่และครอบครัวเป็นหลักจึงไม่มีความจำเป็นต้องเข้าเรียน ในกรณีที่พ่อแม่มีศักยภาพและความพร้อมที่จะดูแลเด็ก เด็กก็สามารถอยู่กับครอบครัวได้ ทว่าหน่วยงานควรตั้งข้อสังเกตและสำรวจข้อมูลว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าสู่สถานศึกษาได้รับการพัฒนาหรือไม่ อย่างไร เพื่อเก็บเป็นหลักฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยยังขาดการจัดการกับระบบฐานข้อมูล (Big Data) และนำฐานข้อมูลไปใช้ในการวางแผนที่สำคัญหลายประการ อาทิ สุขภาวะรอบด้าน (พัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และสมอง) ข้อมูลด้านความต้องการพิเศษ หรือภาวะเสี่ยงที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ (Children at Risk) ข้อมูลจำนวนเด็กที่ผู้ดูแลและให้การศึกษา ฯลฯ และยังไม่มีจัดการอย่างเป็นระบบร่วมกันที่สามารถใช้วางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากองค์ความรู้ในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัยเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญไม่น้อยกว่าการพัฒนาอื่น เมื่อสถานการณ์ของโลกส่งผลต่อประเทศไทยอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ การขับเคลื่อนเรื่องเด็กปฐมวัยจึงเป็นวาระสำคัญของประเทศที่ส่งผลสำคัญต่อดัชนีความเปลี่ยนแปลงในอนาคตตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านความเสมอภาค และด้านการแข่งขัน

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงควรมีการปรับโครงสร้างการพัฒนาด้วยการบูรณาการระบบความร่วมมือของ ๔ กระทรวงหลัก ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข มีเจตจำนงที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) และเพื่อให้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยมีผลใช้บังคับและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการปฐมวัย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปในทิศทางเดียวกัน ร่วมกันผลักดันในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมไม่ซ้ำซ้อน และสามารถขับเคลื่อนงานในทางปฏิบัติได้จริง รวมถึงสร้างกลไกการดำเนินงานให้เอื้อต่อการดูแลกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงสอดรับแนวนโยบายรัฐบาลและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการดำเนินงานแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างยั่งยืน

๒. บริบทแวดล้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

➤ บริบทแวดล้อมภายนอกและภายในประเทศ

ที่ประชุมสุดยอดสหประชาชาติ United Nations (Millennium Summit) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งประกอบด้วยผู้นำประเทศสมาชิก จำนวน ๑๘๙ ประเทศ ได้ให้คำรับรองปฏิญญาแห่งสหประชาชาติ (Millennium Declaration) ของสหประชาชาติ โดยกำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและลดช่องว่างการพัฒนาให้เป็นจุดเริ่มต้นศตวรรษใหม่ ปฏิญญาดังกล่าวเป็นที่มาของเป้าหมายของการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นวาระการพัฒนาของโลก และที่ประชุมได้ตกลงร่วมกันที่จะใช้เป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดกรอบระยะเวลาชัดเจนและวัดผลได้ในการต่อสู้กับความยากจน ความอดอยากหิวโหย การไม่รู้หนังสือ โรคภัยต่าง ๆ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมองค์การระหว่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ) ซึ่งภายหลังจาก MDGs ได้สิ้นสุดระยะเวลาเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายใหม่ คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย คือ ข้อ ๔.๒ สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพภายในปี ๒๕๗๓ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

สำหรับเป้าหมายของการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ข้อ ได้แก่ (๑) ขจัดความยากจนและความหิวโหย (๒) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา (๓) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี (๔) ลดอัตราการตายของเด็ก (๕) พัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ (๖) ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ (๗) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ (๘) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก โดยในส่วนของประเทศไทย รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นแกนกลางในการจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามเป้าหมาย MDGs ของประเทศไทย โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำรายงานฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และนำเสนอผลการพัฒนาความก้าวหน้าและความท้าทายในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย MDGs โดยประเทศไทยดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักการด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) จะเห็นได้ว่าหนึ่งในประเด็นสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมาย MDGs คือ การลดอัตราการตายของเด็กและการพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขในฐานะที่มีภารกิจหน้าที่โดยตรงกับเป้าหมายดังกล่าวได้ติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ MDGs

สรุปได้ว่า ภาวะโภชนาการในเด็ก พบว่า กลุ่มที่มีปัญหามากที่สุดคือ เด็กชาวไทยภูเขา โดยข้อมูลจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ๒๔๓ แห่ง ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นพื้นที่ทุรกันดารได้ประเมินภาวะโภชนาการเด็กโดยใช้มาตรฐานการเจริญเติบโต พบว่า กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และทารกแรกเกิดจนถึง ๓ ปี อยู่ในหมู่บ้านเขตบริการของสถานศึกษาในโครงการตามพระราชดำริ หลายหมู่บ้านยังเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงยาก โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูงทางภาคเหนือ มีอัตราการตายทารกต่อการเกิดมีชีพพันคนและอัตราทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม เพิ่มสูงขึ้น โดยใน พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า อัตราตายทารกสูงถึง ๑๙.๐ ต่อการเกิดมีชีพพันคน และอัตราทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ สะท้อนถึงคุณภาพของการให้บริการแม่และเด็กที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และปัญหาการขาดอาหารของหญิงตั้งครรภ์ที่ยังคงมีอยู่ในบางพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กแรกเกิดจนถึง ๓ ปี มีภาวะเตี้ยมากถึงร้อยละ ๘.๑ และมีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ แสดงถึงการขาดสารอาหารอย่างเรื้อรังมานาน อย่างไรก็ตาม ร้อยละ ๙๔.๒ ของเด็กกลุ่มนี้ยังมีพัฒนาการตามวัยตามเกณฑ์ กลุ่มเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัย ครอบคลุมเด็กที่อยู่ในช่วงอายุ ๓ ถึงต่ำกว่า ๖ ปี ผลการดำเนินงานพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เด็กมีภาวะเตี้ยเหลือเพียงร้อยละ ๗.๑ แต่เริ่มมีปัญหาอ้วนโดยร้อยละของภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนรวมกันเป็น ๓.๑ ขณะเดียวกันสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มีเพียงร้อยละ ๖๕.๒ เท่านั้น เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสมีโอกาสดำเนินชีวิตได้รับการทางการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๕๘ เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้เข้าเรียนชั้นอนุบาลคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๐ เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์โดยรวมของประเทศพบว่า เด็กปฐมวัยซึ่งนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๕ ปี ยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัย สาเหตุมาจากครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และจากการสำรวจสุขภาพสุขภาพชาวไทยภูเขาภาคเหนือตอนบนปี ๒๕๕๖ พบว่า อัตราชาวไทยภูเขาอายุต่ำกว่า ๕ ปี มีน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ร้อยละ ๖๗.๓ น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๑๖.๗ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ ร้อยละ ๕๕.๓ น้ำหนักตามเกณฑ์ความสูง (สมส่วน) ร้อยละ ๑๑.๕ ซึ่งข้อมูลทั้งสองแหล่งสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง ๕ ปี ยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือ เด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ต้องน้อยกว่าร้อยละ ๑๐ น้ำหนักตามเกณฑ์อายุเป้าหมาย ร้อยละ ๙๐ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุเป้าหมายร้อยละ ๗๐ (กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๗) และจากการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กอายุ ๐ - ๕ ปี ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๒) พบว่า แม่เด็กอายุ ๐ - ๕ ปี จะมีร้อยละสูงตีสมส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ แต่เด็กมีภาวะเตี้ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ และภาวะอ้วนจากไม่เกินร้อยละ ๑๐ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๑.๒๘ ส่วนเด็กภาวะผอมไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

- ร้อยละของเด็กอายุ ๐ - ๕ ปี สูงที่สุดส่วน พบว่า ปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๔๗.๘๖ ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๔๙.๙๔ ปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๔๘.๘๒ และปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๕๗.๕๐
- ร้อยละเด็กปฐมวัยมีภาวะเตี้ย พบว่า ปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๑๐.๘๕ ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๘.๙๐ ปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๑๐.๙๑ และปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๑๕.๙๘
- ร้อยละเด็กปฐมวัยมีภาวะผอม พบว่า ปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๖.๑๗ ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๕.๖๓ ปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๖.๐๐ และปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๖.๕๙
- ร้อยละเด็กปฐมวัยมีภาวะอ้วน ไม่เกินร้อยละ ๑๐ พบว่า ปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๓.๕๓ ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๓.๑๘ ปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๘.๘๐ และปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๑๑.๒๘

นอกจากนี้ บริบทแวดล้อมภายนอกประเทศอีกเรื่องที่สำคัญคือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ จำนวน ๑๙๖ ประเทศ ได้ลงมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓ ประกอบด้วยบทบัญญัติ ๕๔ ข้อ โดยมีสาระสำคัญเรื่องสิทธิเด็กและเน้นหลักพื้นฐาน ๔ ประการ เพื่อเป็นแนวทางในการตีความสัญญาทั้งฉบับ ได้แก่ ๑) การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็กและการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ๒) การกระทำหรือดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก ๓) สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และ ๔) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเหล่านั้น โดยในอนุสัญญาได้ระบุความหมายของเด็ก ไว้ในบทบัญญัติข้อที่ ๑ เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่บังคับแก่เด็กนั้น

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญมาอย่างต่อเนื่อง เพราะถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต เป็นรากฐานในการพัฒนามนุษย์ให้เติบโตได้เต็มตามศักยภาพ เป็นพลเมืองคุณภาพของประเทศในอนาคต ปัจจุบันจึงมีหน่วยงานที่จัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๐ - ๕ ปี รวมทั้งการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนจำนวนหลายหน่วยงาน รวมทั้งยังมีกฎหมายนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านเด็กปฐมวัย ดังปรากฏสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติ นโยบายและแผนสำคัญของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

➤ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง กำหนดว่า “...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย...” นอกจากนี้ กำหนดว่า “ในการดำเนินการ ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา...รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน” ส่วนในมาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ ให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา “(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

➤ ข้อกำหนดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) มาตรา ๑๘ (๑) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา ๑๓ (๑) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษา แก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นพระราชบัญญัติที่มี เจตนารมณ์เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้อยู่ในลำดับต้นของวาระ แห่งชาติ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพตามหลักวิชาการที่กล่าวว่าช่วงปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นวัย ที่สมองพัฒนาสูงสุดและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนา เด็กปฐมวัย จะเป็นหลักประกันให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ช่วงวัยสำคัญได้รับการอบรมเลี้ยงดู พัฒนา ให้การศึกษา และได้รับการปกป้องเป็นพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ ๑) ให้มารดาได้รับ การดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนากายที่ดี ๒) ให้เด็กปฐมวัย อยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด ๓) ให้เด็กปฐมวัย มีพัฒนาที่ีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้อง กับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ ๔) สร้างคุณลักษณะ ให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับ

สุนทรีย์และวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ๕) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และ ๖) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ให้หลักการค้ำประกันถึงประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการจดทะเบียนรับรองการเกิด การพัฒนา การยอมรับ การคุ้มครองและโอกาสในการมีส่วนร่วม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม มีสิทธิด้านการศึกษา โดยเฉพาะเด็กพิการหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิได้รับการศึกษาพิเศษที่เหมาะสมกับตน ได้รับบริการสาธารณสุข การเล่นเกม การพักผ่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ วัฒนธรรมและศิลปะ ส่งเสริมให้มีความผูกพันต่อครอบครัว ภูมิใจในชาติไทยและวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีสุขภาพแข็งแรง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สมควรแก่วัย รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีเจตคติและทักษะที่ดีต่อการทำงาน มีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการแสดงออกทั้งโดยส่วนบุคคลและเป็นหมู่คณะ ในรูปของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล เทศบาล อำเภอ เขต จังหวัด กรุงเทพมหานคร และประเทศ โดยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ วัยเรียน วัยรุ่น/นักศึกษา วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ และสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งนี้ ในช่วงการตั้งครรภ์/แรกเกิด/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนย่อย ๒ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัยเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน ซึ่งปัจจัยสำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพและความรอบรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์แก่พ่อแม่ มีการออกแบบกระบวนการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมแก่กลุ่มเด็กปฐมวัย และมีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนย่อย ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ และแผนย่อย ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย พัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมสนับสนุนครอบครัว ในการเสริมสร้างความสามารถพิเศษตามความถนัดและศักยภาพ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ๑) การพัฒนาระบบการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียม รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้น ป.๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องเป็นเอกภาพ และ ๒) การสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนกรอบคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ฉบับปรับปรุง ซึ่งมุ่งเน้นกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ๕ กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ คือ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีจุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และในยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ “ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ...”

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาในระยะ ๒๐ ปี โดยเป้าหมายหนึ่งคือ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง ส่วนเป้าหมายย่อยส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ “เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ...” โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓ - ๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนารอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมีเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีพัฒนาการตามช่วงวัย ได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมือง สร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีกฎหมายที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มด้านเด็กและเยาวชนในอนาคต ทุกภาคส่วนมีการทำงานเชิงบูรณาการรวมทั้งมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การระดมสรรพกำลังและทรัพยากร
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การติดตามประเมินผล และการสร้างความรู้

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) ว่าด้วยการส่งเสริมการเกิดและการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีแนวคิดและหลักการที่สำคัญ คือ ๑) คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ๒) ความสอดคล้องกับแผนประชากรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๓) ความสอดคล้องกับสนธิสัญญา นโยบาย และคำรับรองในระดับนานาชาติที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้ มีกลุ่มเป้าหมายสำคัญ ๒ กลุ่มคือ กลุ่มหญิงชายวัยเจริญพันธุ์ และเด็กอายุ ๐ - ๕ ปี โดยมีเป้าประสงค์ ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อให้

การเกิดทุกรายมีการวางแผน มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ และได้รับการช่วยเหลือในการมีบุตร และ ๒) เพื่อส่งเสริมให้ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย ได้รับการดูแลหลังคลอดที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโต และการมีพัฒนาการสมวัยพร้อมที่จะเรียนรู้ในช่วงวัยต่อไปอย่างมั่นคง

➤ **ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)**

การพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาวโดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักในการพัฒนาเด็ก และให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกขั้นตอน

จากทฤษฎีองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยชี้ให้เห็นว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของการวางรากฐานการพัฒนาความเจริญเติบโตของมนุษย์ในทุกด้าน ฉะนั้น หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ในทางตรงกันข้าม หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องเมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้ว โอกาสทองของการพัฒนานี้จะไม่หวนกลับมาอีก แม้ว่าระบบการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะไม่จัดว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาภาคบังคับก็ตาม

การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ในครั้งนี้ นอกจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ยังมียุทธศาสตร์ระดับชาติที่สอดคล้องและสนับสนุนการจัดทำแผนให้เป็นรูปธรรม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพราะทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตจำเป็นต้องสร้างตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์มารดา การพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยจึงถือเป็นการลงทุนที่ให้ผลคุ้มค่ามากที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในช่วง ๑,๐๐๐ วันแรกของชีวิต การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีตั้งแต่เริ่มต้น การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย การสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการทางสังคมของรัฐอย่างทั่วถึง เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม รวมถึงการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก จะเป็นรากฐานสำคัญให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการสมวัยและเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศ

นอกจากนี้ (ร่าง) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนมีการทำงานร่วมกันด้วยระบบบูรณาการ โดยใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ที่อยู่บนรากฐานของงานวิจัยและพัฒนาจากศาสตร์ที่หลากหลาย เช่น ศาสตร์ด้านสมองและการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาปัญญา การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การพัฒนาความแข็งแรงทางกายที่ส่งผลถึงการพัฒนสมอง ซึ่งศาสตร์ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีขีดศักยภาพสูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยจะต้องมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน ทั้งกาย สมอง สติปัญญา อารมณ์ และสังคมตามขีดศักยภาพของเด็กแต่ละคน ที่จะส่งผลให้คนไทยในอนาคตอันใกล้มีสุขภาวะที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สมอง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ มีบริการด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคมแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียม

ส่วนที่ ๒

ความท้าทายของการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ

เหตุใดประเทศไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑. เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต
๒. เป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มศักยภาพ
๓. เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่พึงได้รับสิทธิที่จะมีชีวิตรอด ได้รับการพัฒนา คุ้มครอง ตลอดจนมีส่วนร่วมต่าง ๆ
๔. เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว
๕. เป็นการสร้างรากฐานของชีวิต (Foundation/Building Blocks) เพราะเป็นช่วงวัยที่ต้องการปลูกฝังและบ่มเพาะเป็นพิเศษ และหากมีภาวะความต้องการพิเศษด้านใดก็ตาม วัยนี้ เป็นวัยที่สามารถจัดการได้อย่างเห็นผลที่สุด
๖. เป็นการสร้างความพร้อมในการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ ๔ ในเรื่องการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Equity and Equality)

ปัญหาและความท้าทาย

๑. ภาวะทุพโภชนาการยังเป็นสิ่งท้าทายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ถึงแม้ว่าในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา ภาวะโภชนาการเด็กปฐมวัยได้รับการเอาใจใส่จากหลายภาคส่วน แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาทุพโภชนาการสองด้าน ได้แก่ **ภาวะโภชนาการขาด** เช่น การที่เด็กปฐมวัยป่วยอันมีผลจากการไม่ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน การขาดไอโอดีน น้ำหนักที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ และปัญหาสูงไม่สมส่วนตามเกณฑ์ (เตี้ย แคระแกร็น) และ ภาวะน้ำหนักเกิน เช่น การที่เด็กป่วยจากภาวะอ้วน และโรคข้างเคียง รวมถึงการที่เด็กบริโภคน้ำตาลมากเกินไป ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังรอการแก้ไข

๒. การสร้างความเข้าใจถึงประเด็นความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนในช่วง ๖ เดือนแรก และการให้ทุกภาคส่วนระดมสรรพกำลังเพื่อสนับสนุนให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนในช่วง ๖ เดือนแรก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่เพียงพอต่อการพัฒนาการเติบโตตามวัย ยังเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ทั่วถึงกับประชาชนทั่วไป ตามการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๒ แสดงดังตาราง

ตาราง ๒ ร้อยละของเด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า ๖ เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว และการรับวัคซีนแต่ละชนิดครบตามเกณฑ์ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

ปีงบประมาณ	ร้อยละของเด็กแรกเกิด-ต่ำกว่า ๖ เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว	การรับวัคซีนแต่ละชนิดครบตามเกณฑ์			
		อายุครบ ๑ ปี	อายุครบ ๒ ปี	อายุครบ ๓ ปี	อายุครบ ๕ ปี
๒๕๕๖	๔๔.๓๑	๔๑.๑๕	๖๑.๔๔	๑.๘๙	๕๕.๒๐
๒๕๕๗	๕๖.๒๔	๒๔.๓๕	๖๓.๓๐	๒.๒๓	๒๘.๘๗
๒๕๕๘	๖๖.๒๗	๑๗.๔๘	๖๙.๙๙	๔๑.๗๘	๓๑.๑๗
๒๕๕๙	๖๑.๑๓	๒๒.๖๓	๗๓.๐๑	๕๘.๖๔	๓๕.๙๑
๒๕๖๐	๖๒.๖๖	๗๗.๐๖	๗๖.๖๗	๖๓.๑๑	๔๕.๕๒
๒๕๖๑	๕๐.๘๙	๘๐.๕๗	๗๕.๙๕	๖๖.๗๕	๕๙.๙๒
๒๕๖๒	๕๗.๘๑	๘๓.๙๙	๗๙.๔๓	๗๔.๖๐	๖๗.๐๑

๓. พ่อแม่ ผู้ปกครองในปัจจุบัน ไม่มีเวลา ขาดความรู้ เจตคติ และทักษะการดูแลเลี้ยงดูเด็กเพื่อที่จะดูแลเด็กตามความต้องการ กระตุ้นพัฒนาการตามวัย และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเจริญเติบโต แข็งแรงและสมบูรณ์ อีกทั้งยังขาดความเข้าใจในการเข้าถึงการใช้บริการปฐมวัย และทำงานร่วมกับบุคลากรทางปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นผู้ให้คำแนะนำด้านสุขภาพ และการศึกษาเพื่อประสานการทำงานร่วมกับชุมชน ท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาเด็กแบบองค์รวม และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น วัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้าน และให้การช่วยเหลือเด็กอย่างทันที่หากพบความผิดปกติ

๔. ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการปฐมวัย และความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการจัดบริการ ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กในภาพรวมทุกตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับพอใช้ และมีศูนย์พัฒนาเด็กที่ต้องปรับปรุง และต้องปรับปรุงเร่งด่วน ร้อยละ ๑๐.๗๘ หรือ ๒,๒๖๖ แห่ง จาก ๒๑,๐๓๖ แห่ง

ในส่วนของการรับรองผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ ๔ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๒ แห่ง ตามมาตรฐานที่ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนด คือ การประเมิน ใน ๓ มาตรฐานประกอบด้วยมาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ ๒ ด้าน กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ ๓ ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็น สำคัญ โดยผลการประเมินคุณภาพมี ๕ ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ในส่วนของผลการประเมินมาตรฐานที่ ๑ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ผลการ ประเมินระดับดีมาก ๗ แห่ง และระดับดี ๕ แห่ง มาตรฐานที่ ๒ ผลประเมินระดับดีมาก ๘ แห่ง ระดับดี ๓ แห่ง และระดับพอใช้ ๑ แห่ง และมาตรฐานที่ ๓ ระดับดีมาก ๖ แห่ง ระดับดี ๕ แห่ง และ ระดับพอใช้ ๑ แห่ง ซึ่งก่อให้เกิดผลของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยอย่างไม่ เท่าเทียม จึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ การลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนอย่างคุ้มค่า และได้รับ การยอมรับจากนานาประเทศว่าผลสัมฤทธิ์ของการลงทุนกับการพัฒนาเด็กให้ผลแก่ตัวเด็กเอง ในการพัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพ สร้างพื้นฐานที่ดีในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สร้างงาน สร้างรายได้ ในอนาคต และเกิดผลลัพธ์ทางสังคมเชิงบวก เช่น ลดภาระการแบกรับปัญหาทางสังคม สนับสนุน รายได้และเศรษฐกิจของประเทศ ศ.ดร.เจมส์ เจ เฮคแมน กล่าวว่า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่สุดในระยะยาว โดยมีผลตอบแทนกลับคืนมา ในอนาคตมากถึง ๗ เท่า การศึกษาคั้งล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าการลงทุนในการให้บริการ คุณภาพแก่เด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง ๕ ปี ให้ผลตอบแทนสูงสุดถึงร้อยละ ๑๓

๕. ขาดความเข้าใจในการประสานงานอย่างเป็นระบบของกระทรวงหลักที่เกี่ยวข้องกับ ด้านปฐมวัย (กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ) ถึงแม้ว่ามีกรประสานการดำเนินงานระหว่างกระทรวง หน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย แต่การประสานงานดังกล่าว ให้เป็นระบบยังต้องการความเข้าใจเพื่อผนึกกำลังการวางแผน ติดตามประเมินผล และการรายงาน ผลการประสานการทำงานที่สร้างกลไกทางนโยบายสังคมที่ช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนและไม่สามารถเข้ารับบริการด้านสุขภาพ การปกป้องสิทธิเด็ก การให้บริการการศึกษา และการพัฒนา เด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม

๖. การจัดประสบการณ์และการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยนั้นต้องทำตั้งแต่แรกเกิด และเชื่อมต่อไปยังระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๖๒ เด็กแรกเกิดถึงอายุ ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ ๘๕.๐ และยังมีเด็กอายุ ๒ - ๕ ปี ประมาณ ร้อยละ ๑๓.๓๔ (ประมาณ ๔.๑ แสนคน) ที่ไม่ได้เข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาและประสบการณ์ให้ สามารถกระตุ้นพัฒนาการ เตรียมความพร้อมรอบด้านให้เด็กปฐมวัยสามารถก้าวเข้าสู่การเรียนรู้

ในระบบโรงเรียนที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กทุกคน ให้เป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กที่จะเรียนรู้และปรับตัวเพื่อก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงนี้ไปได้ ด้วยความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

๗. ปัญหากลุ่มเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อย เกือบ ๗๐,๐๐๐ คน ซึ่งไม่อาจเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการบริการสาธารณสุขได้ โดยเฉพาะในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดน พบความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงบริการสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยปัญหาของสิทธิตามกฎหมาย และการพิสูจน์สถานะบุคคลเพื่อการเข้าถึงสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัญหายาวนานและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ กลุ่มเด็กนักเรียนรหัส G หมายถึง เด็กนักเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยที่ยังไม่ได้ถือครองสัญชาติไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาสถานะและสิทธิที่ตกหล่นจากมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ จำนวน ๖๗,๔๓๓ คน ที่เข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุข

โอกาสของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียน ให้มีโอกาสดำเนินตามศักยภาพ และในปี ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีผลบังคับใช้และกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็ก

คณะกรรมการระดับชาติด้านเด็กปฐมวัยอีกคณะหนึ่ง คือ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน วิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนของประเทศ โครงการสำคัญที่เป็นผลจากการพิจารณาของ กดยช. ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ คือ โครงการเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งคุ้มครองเด็กแรกเกิดและเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เป็นอีกหนึ่งกลไกหลักที่รัฐบาล โดยการบูรณาการการดำเนินงานของ ๔ กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ มีเจตจำนงที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) โดยร่วมกันผลักดันในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของกลุ่มเด็กปฐมวัย ทั้ง ๔ กระทรวงจะร่วมกันดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นพลเมืองที่มีวินัย ตี้นรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ตามกรอบการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตในกลุ่มเด็กปฐมวัย ๔H ประกอบด้วย ๑) Heart (ดี มีวินัย) ๒) Head (เก่ง) ๓) Hand (ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะ) และ ๔) Health (แข็งแรง) โดยดำเนินงานเสริมหนุนกันในลักษณะของการบูรณาการทุกกระทรวง

นอกจากการจัดทำนโยบาย แผนและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ปัจจุบันรัฐบาลยังได้มีความพยายามเปิดช่องว่างของระบบการคุ้มครองทางสังคมของไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยการให้เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดในครอบครัวที่ยากจนหรือเสี่ยงจน เป็นรายเดือนจำนวน ๖๐๐ บาท จนกระทั่งบุตรอายุ ๖ ปี อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวเป็นเพียงมติคณะรัฐมนตรีและอาจขาดความยั่งยืน ดังนั้น รัฐควรวางแนวทางเพื่อสร้างความยั่งยืนทางนโยบายโดยพิจารณาบรรจุไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้รัฐยังควรมีการประเมินนโยบายการคุ้มครองทางสังคมที่มุ่งเน้นเด็กอื่น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กได้รับประโยชน์สูงสุดจากนโยบายการคุ้มครองจากรัฐกรณีเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดให้ครอบคลุมและเท่าเทียม

ส่วนที่ ๓

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

นโยบายด้านเด็กปฐมวัย

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาเด็กตามข้อ ๑ ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการและที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่าง ๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๓. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามนโยบายข้อ ๑

วิสัยทัศน์

“เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ”

ปรัชญา

เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเอกลักษณ์ มีความสามารถในการเรียนรู้ทุกสิ่ง กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีจิตที่ซึมซับสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นเด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม สมอง และสติปัญญาให้สมกับวัย อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม ตามศักยภาพตามวัย และต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพและความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี การคุ้มครองสิทธิ และความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนโดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และการกระทำทั้งปวงเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

การพัฒนาดังกล่าวให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพจะต้องอาศัยกลไกการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนสามด้าน ดังต่อไปนี้

เป้าประสงค์

เด็กปฐมวัยทุกคน ซึ่งหมายถึงเด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย รวมถึงเด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างชาติดและเด็กที่ไม่ได้มาจากครอบครัวไทย ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย ต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

นิยามศัพท์

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

สุขภาวะ หมายถึง การดำรงชีพของบุคคลอย่างมีสุข ทั้งกาย และจิต อาจกล่าวได้ว่ามิใช่เพียงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงการมีชีวิตที่มีร่างกายแข็งแรง จิตแข็งแรง มีความสุขอยู่ในสังคมโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ หมายถึง การพัฒนาเด็กให้เกิดพัฒนาการรอบด้าน สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ตามความสนใจและความต้องการของเด็ก โดยรวมถึงพัฒนาการด้านร่างกาย ให้เด็กเจริญเติบโต สูงดีสมส่วน ด้านอารมณ์ สังคม ให้เด็กสามารถอยู่ร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้านสติปัญญา ให้เด็กสามารถรับรู้และเกิดกระบวนการเรียนตามวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และเป็นทักษะในการเรียนรู้ในอนาคต โดยพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูหลักมีทักษะการเป็นพ่อเป็นแม่

เด็กที่มีภาวะเสี่ยง หมายถึง เด็กที่เกิดจากลักษณะการคลอดที่เสี่ยงจนอาจเป็นผลถึงพัฒนาการโดยรวมของเด็ก เช่น คลอดก่อนกำหนด ทารกที่คลอดมีน้ำหนักต่ำกว่า ๒,๕๐๐ กรัม คลอดในคุก คลอดในขณะที่แม่มีอาการเจ็บป่วยที่มีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ ได้รับอุบัติเหตุหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็ก

เด็กด้อยโอกาส หมายถึง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ที่ประสบปัญหาหรือตกอยู่ในภาวะยากลำบากหรืออยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่าเด็กทั่วไปจากฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพภูมิศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรม การเลี้ยงดูหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่อาจเป็นอันตราย หรือบั่นทอนการพัฒนาของเด็กโดยรวม ที่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย สามารถบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของตนเองได้ เช่น เด็กถูกละเลยปล่อยปละละเลย เด็กถูกละเมิดสิทธิ เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม เด็กขาดโอกาส/อยู่ในสภาวะยากลำบากเข้าไม่ถึงบริการ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์หรือโรคติดต่ออันตราย เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญาซึ่งแตกต่างจากเด็กทั่วไปจนมีความต้องการการดูแล และการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กอื่น ๆ เป็นพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การสื่อสาร ภาวะความผิดปกติทางสมองและการรับรู้ ภาวะความผิดปกติทางร่างกายและการเคลื่อนไหว ทางอารมณ์และพฤติกรรม ทางสติปัญญา ทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษซ้อน รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งต้องได้รับการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการ การศึกษา การเรียนรู้ หรือการฟื้นฟูเป็นพิเศษ

ครัวเรือนยากจน หมายถึง ครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อเดือน หรือต่ำกว่า ๓๖,๐๐๐ บาท ต่อคน ต่อปี

พ่อแม่ หมายถึง ผู้ให้กำเนิดและมีหน้าที่โดยตรงในการให้การเลี้ยงดู ปกป้อง ค้ำครองสิทธิของเด็กและสร้างการมีส่วนร่วมให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ รวมถึงพ่อแม่ทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยที่มาจากกลุ่มยากจน ด้อยการศึกษา แรงงานต่างด้าว อยู่ในสภาวะยากลำบาก อยู่ในทัณฑสถาน อยู่ในกลุ่มเสี่ยง มีสภาวะจิตใจบกร่อง

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการเลี้ยงดู ปกป้อง ค้ำครองสิทธิของเด็กและสร้างการมีส่วนร่วมให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

สถานบริการ หมายถึง สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชน และของสภาวิชาชีพ หรือหน่วยบริการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ และสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม

หน่วยบริการ หมายถึง สถานบริการที่ขึ้นทะเบียนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘)

ส่วนที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย

(ร่าง) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ กำหนดให้มียุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งสิ้น ๗ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและให้บริการแก่เด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศเด็กปฐมวัยและการนำไปใช้ประโยชน์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยและการดำเนินการตามกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไก การประสานการดำเนินงานและการติดตามประเมินผล

ในแต่ละยุทธศาสตร์มีสาระสำคัญประกอบด้วย เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และมาตรการ โดยกรอบระยะเวลาตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ มีระยะเวลา ๗ ปี ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและให้บริการแก่เด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

- หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม
- เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล พัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้มีพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

๓. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสเพื่อให้สามารถรับบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ และความพร้อมของระบบ เครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ - ๖ ขวบ อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนด้วยความเท่าเทียม

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีชุดอบรมพ่อแม่ระหว่างแม่ตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีการนำร่องโดยใช้ชุดอบรมพ่อแม่ระหว่างแม่ตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๒

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ พ่อแม่ได้รับการอบรมระหว่างแม่ตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕

เป้าประสงค์ที่ ๒ เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล พัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สมอ่ง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ มีบริการด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคมแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ อัตราการเข้าเรียนสุทธาระดับก่อนประถมศึกษา ที่ครอบคลุมความต้องการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕

ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ เด็กปฐมวัยที่อยู่ในครัวเรือนยากจนได้รับสวัสดิการสังคม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุม ทั้งทางร่างกาย สมอ่ง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ มีระบบการบริการด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคมแก่ เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ อัตราการเข้าเรียนสุทธิตระดับก่อนประถมศึกษา ที่ครอบคลุมความต้องการใน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ร้อยละ ๑๐๐

ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ เด็กปฐมวัยที่อยู่ในครัวเรือนยากจนทุกคนได้รับสวัสดิการสังคม

เป้าประสงค์ที่ ๓ เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะ ความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสเพื่อให้สามารถรับบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมและมี คุณภาพ และความพร้อมของระบบ เครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยใน การหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ มีแผนงานในการออกแบบระบบการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการ หาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ มีผลการสำรวจเครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัย ในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสที่ใช้อยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ มีแผนการพัฒนาเครื่องมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนว่า หน่วยงานใดต้องพัฒนาเครื่องมือใดเพิ่มเติม

ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ มีการวิเคราะห์ คัดเลือกและสังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คัดกรองภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสที่ใช้อยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๕ มีการพัฒนาและทดลองการใช้ระบบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ตัวชี้วัดที่ ๓.๖ มีศูนย์นราร่องคัดกรองเด็กที่มีภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส จำนวน ๖ ศูนย์ ใน ๕ ภูมิภาค

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ เด็กปฐมวัยได้รับการสำรวจ และคัดกรองเพื่อหาภาวะความต้องการ พิเศษ/ด้อยโอกาส ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๙

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการคัดกรองว่าอาจมีภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อย โอกาส ได้รับการส่งต่อเพื่อวินิจฉัย ดูแล พัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ เด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสได้รับบริการด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม

๑. ให้มีการพัฒนาระบบการดูแลและให้ความรู้แก่ทั้งพ่อและแม่ของทารกในครรภ์อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๒. ส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์และหลังคลอดทุกคนได้รับบริการทางสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมรวมถึงหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีบัตรประชาชนและอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

เป้าประสงค์ที่ ๒ เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้มีพัฒนาการที่ครบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

๑. สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน และสถาบันครอบครัว ในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา

๒. พัฒนาระบบการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ได้รับบริการด้านสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคม ที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๓ เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสเพื่อให้สามารถรับบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ และความพร้อมของระบบ เครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

๑. จัดให้มีระบบการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส และระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการคัดกรองและวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

๓. สร้างความพร้อมเรื่องเครื่องมือสำหรับสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาสอย่างรอบด้าน

๔. พัฒนาระบบในการเฝ้าระวัง ช่วยเหลือ ฟื้นฟูและส่งต่อเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อรับบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๕. ทุกกระทรวงดำเนินการร่วมกันในการสำรวจ คัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวในการ อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills)
๒. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแลและคุ้มครองสิทธิเด็ก
๓. หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ทุกครอบครัวมีความรู้ ความพร้อม และทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก และปกป้องสิทธิทุกด้านของเด็กอย่างถูกต้องเพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills)

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีโครงการนำร่องในการอบรมพ่อแม่ในการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน ร้อยละ ๒๐ เพื่อนำสู่การขยายผลอย่างทั่วถึงในขั้นต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ หน่วยบริการที่มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้มีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีการปรับปรุงและพัฒนาชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ หน่วยบริการทุกแห่งที่มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้ และเตรียมความพร้อมในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวที่ได้รับการพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

**เป้าประสงค์ที่ ๒ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแลและคุ้มครองสิทธิเด็ก
ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)**

หน่วยบริการมีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมในการดูแล
พัฒนาและคุ้มครองสิทธิเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ หน่วยบริการมีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียม
ความพร้อมในการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีความพร้อมและมีการนำความรู้มาใช้
ในการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็ก ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

**เป้าประสงค์ที่ ๓ หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียม
ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์**

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ มีชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมก่อน
ตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ หน่วยบริการมีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียม
ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร/สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้และเตรียม
ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ หน่วยบริการทุกแห่งมีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียม
ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และเตรียมความพร้อมก่อน
ตั้งครรภ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills)

๑. สร้างชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว
๒. ระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว
๓. พัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว
๔. พัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส ในการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาอย่างรอบด้าน เต็มตามศักยภาพ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

เป้าประสงค์ที่ ๒ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแลและคุ้มครองสิทธิเด็ก

๑. มีกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวในการดูแลปกป้องสิทธิและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ
๒. จัดหรือสนับสนุนให้มีบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กทารกวัยเตาะแตะในชุมชน/สถานประกอบการ สำหรับช่วงกลางวันที่พ่อแม่ ผู้ปกครองทำงาน และสนับสนุนความร่วมมือกับภาคเอกชน/ภาคประชาชนในการจัดบริการรับเลี้ยง พัฒนาและอบรมเลี้ยงดูเด็กในสถานที่ทำงานอย่างเหมาะสม
๓. มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนสื่อมวลชนหรือองค์กรเอกชนที่ช่วยพัฒนาเด็กหรือสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ปกป้องและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน

เป้าประสงค์ที่ ๓ หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์

๑. สร้างและพัฒนาชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ และเยาวชนวัยเจริญพันธุ์
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หญิงวัยเจริญพันธุ์มีความรู้ความเข้าใจและได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ รวมไปถึงเยาวชนวัยเจริญพันธุ์
๓. พัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือกับครอบครัวที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน
๔. ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์

๑. ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
๓. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

มีการพัฒนาระบบการดูแลเด็กแบบองค์รวมเพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด ๑.๑ มีแผนการพัฒนาระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด ๑.๒ มีการพัฒนาระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีการนำระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากการบูรณาการไปใช้อย่างทั่วถึง

เป้าประสงค์ที่ ๒ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด ๒.๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีการใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ตัวชี้วัด ๒.๒ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ต่ำกว่าระดับพอใช้ (ระดับ C) ร้อยละ ๗๕

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ต่ำกว่าระดับพอใช้ (ระดับ C) ทั้งนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ร้อยละ ๖๐ จากทั้งหมดต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ต่ำกว่าระดับดี (ระดับ B)

**เป้าประสงค์ที่ ๓ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้
เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ**

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ มีหลักสูตร/สื่อสำหรับการพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล
พัฒนาเด็กปฐมวัยโดยมีมาตรฐานเดียวกันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ มีระบบพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา
เด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน ได้รับการ
พัฒนาสมรรถนะ

ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ทุกคนได้รับการ
พัฒนาสมรรถนะเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ มีแนวทางเพื่อยกระดับสมรรถนะของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ มีระบบเครือข่ายการให้คำปรึกษาแนะนำ (Coaching) และระบบพี่เลี้ยง
(Mentoring) ให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

๑. มีการบูรณาการระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับบริการด้าน
สาธารณสุขและการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๒. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๓. จัดให้มีระบบการส่งเสริมพัฒนาการและระบบส่งต่อที่เหมาะสมตั้งแต่ก่อนระดับ
อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

**เป้าประสงค์ที่ ๒ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตาม
มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**

๑. ส่งเสริม และสนับสนุน ทรัพยากรให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งเพียงพอ

๒. มีการบูรณาการการดูแล กำกับติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้และการดูแลเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์ที่ ๓ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. สร้างระบบพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๒. จัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๓. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม
๔. สร้างระบบให้คำปรึกษาแนะนำ (Coaching) และระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย
๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ อาชีพผู้ดูแลเด็ก

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศเด็กปฐมวัย และการนำไปใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์

๑. การพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการ การดำเนินการ การติดตามประเมินผลให้มีความถูกต้องครบคลุม และเป็นปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด
๒. การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

มีการบูรณาการ การพัฒนาและวางระบบการใช้ฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและมีระบบปกป้องเพื่อมิให้เป็นการละเมิดสิทธิหรือเป็นผลร้ายต่อเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ การพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการ การดำเนินการ การติดตามประเมินผลให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด ๑.๑ มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อสนับสนุนการบูรณาการข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด ๑.๒ มีการใช้ระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อสนับสนุนการบูรณาการข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีการนำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีการนำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ในการติดตาม และประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาเด็กปฐมวัย และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและวางแผนต่อไป

เป้าประสงค์ที่ ๒ การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเด็กปฐมวัย มีการนำเข้าข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลร่วมกัน

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ หน่วยงานมีการใช้ข้อมูลเด็กปฐมวัยบนฐานเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ หน่วยงานทุกแห่งมีการใช้ข้อมูลเด็กปฐมวัยบนฐานเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ การพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการ การดำเนินการ การติดตามประเมินผลให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด

๑. วิเคราะห์ และออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยที่สำคัญ ซึ่งมาจากการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงการบูรณาการและส่งต่อข้อมูลของเด็กในช่วงรอยต่อการพัฒนาช่วงต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลเด็กตกหล่นหรือเด็กที่อยู่ในระบบทางเลือกอื่น ๆ กำหนดแนวทางในการบูรณาการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. สนับสนุนงบประมาณในการบูรณาการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัย

๓. ให้งานที่เกี่ยวข้องนำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๒ การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และการดำเนินการตามกฎหมาย

เป้าประสงค์

๑. ให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

มีกฎหมาย กฎระเบียบ และมีระบบและกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน โกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ ให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีกฎหมาย กฎระเบียบ ที่มาจากการรวบรวม จัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องซึ่งเอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยทุกกลุ่ม

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีการนำเสนอสาระบัญญัติทางกฎหมายที่เอื้อ/สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งสถาบันครอบครัว สถานดูแลเด็ก และหน่วยงานเอกชนที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย เช่น กฎหมายภาษี และกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็น

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีการประเมิน ทบทวน และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่ครอบคลุมสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีกฎหมาย กฎระเบียบ ที่สนับสนุนให้สถาบันครอบครัว หน่วยงานของรัฐ และเอกชน ส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น มาตรการทางภาษี

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ มีระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ มีระบบและกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน โกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ มีการเตรียมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ มีการปรับปรุงและพัฒนา ระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ มีการปรับปรุงและพัฒนา ระบบและกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน โกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ มีระบบในการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ ให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

๑. รวบรวม จัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๒ และมาตรฐานสากล

๒. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิของเด็กปฐมวัย ทางด้านสุขภาพ และการศึกษา

๓. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ควรเอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการขยายสิทธิการลา การส่งเสริมให้มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home)

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

๑. จัดทำระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย

๒. ผลักดันให้มีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน โกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย

๓. ผลักดันให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย ๓ ฝ่าย ได้แก่ คู่กรณี กรรมการ และคนกลาง

๔. จัดทำแผนการผลิต พัฒนา และกำหนดอัตรากำลังของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย

๕. สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปถึงหน้าที่ในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้

เป้าประสงค์

๑. การพัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

๒. ระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนางานและสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

๓. การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสารมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

มีการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการดูแลและส่งเสริมศักยภาพของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและอย่างทั่วถึง จากการนำเอาความรู้และผลวิจัยนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ การพัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปสู่การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือนำผลไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญขององค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อสื่อสารสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อสาธารณะ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ประสานงานกับสถาบันที่พัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ด้านพัฒนาการทางสมอง จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาเด็กพิเศษ กุมารแพทย์ ฯลฯ เพื่อนำผลไปสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ มีการนำองค์ความรู้ ผลการวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๕ ผลสรุปเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาองค์ความรู้จากการประสานงานกับสถาบันที่พัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ด้านพัฒนาการทางสมอง จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาเด็กพิเศษ กุมารแพทย์ ฯลฯ

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ มีนวัตกรรมเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ มีการต่อยอดองค์ความรู้ ผลการวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ มีการบูรณาการองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยนำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนางานและสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการเรียนรู้และพัฒนา กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC/ Community of Practices: COP) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการเรียนรู้และพัฒนา กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC / Community of Practices: COP)

เป้าประสงค์ที่ ๓ การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

มีการเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่สื่อสาธารณะอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีผลการเข้าถึงและนำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ประโยชน์

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ การพัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

๑. วิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัย จากงานวิจัยที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับการทำงานของทุกยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ

๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญขององค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อสื่อสารสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อสาธารณะ

๓. ส่งเสริมให้มีการสร้างและต่อยอดองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ

๔. ให้การสนับสนุนองค์กรที่พัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเร่งด่วน

๕. สร้างมาตรการสนับสนุนองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๖. มีการพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ

๗. สร้างกลไกการบูรณาการองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ

๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย นำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนางานและสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

๑. พัฒนาระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ

๒. สนับสนุนให้เกิดประชาคมการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในทุกพื้นที่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาสมรรถนะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

๓. ส่งเสริมให้มีการค้นหาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) เพื่อสร้างสรรค์พัฒนางานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การศึกษา สังคม

๔. ส่งเสริมให้มีการเทียบเคียง (Benchmarking) กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอื่นที่มีวิธีปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

๕. สร้างประชาคมการเรียนรู้ในระดับพื้นที่และระดับชาติทั้งในรูปแบบออนไลน์ และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

เป้าประสงค์ที่ ๓ การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสารมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑. สร้างระบบการเผยแพร่ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน

๒. ผลักดันให้สื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทเชิงรุกในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่สาธารณชนในหลากหลายรูปแบบ

๓. มีมาตรการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้สู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องในทุกช่องทาง

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการประสานการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

เป้าประสงค์

๑. การบูรณาการการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ
๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

มีการบูรณาการระบบการบริหารจัดการ และการประเมินติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพไปในทิศทางเดียวกัน

ตัวชี้วัดรายเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ การบูรณาการการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

มีระบบบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีการบูรณาการระบบบริหารจัดการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

มีระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมโยงในทุกระดับ และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีการบูรณาการระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ

เป้าประสงค์ที่ ๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
แบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ
ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนา
เด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์ที่ ๔ แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการ
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดที่ ๔.๑ มีแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๔.๒ มีการติดตามและประเมินแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงาน
ประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มีแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการติดตามและประเมินอย่างเป็นระบบและครบวงจร

มาตรการ

เป้าประสงค์ที่ ๑ การบูรณาการการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงาน
ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาระบบการบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ

๑. สร้างกลไกการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการบูรณาการ
ร่วมกันของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อการพัฒนา
เด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์ที่ ๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย แบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒. สร้างระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ที่ ๔ แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑. กำหนดแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน

๒. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ ๕

การขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ มุ่งพัฒนาให้เด็กปฐมวัยทุกคนซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้รอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย อย่างมีคุณภาพ เท่าเทียมและต่อเนื่อง ตามศักยภาพตามวัย บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนา ศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี และความต้องพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนโดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และทั้งปวงเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ด้วยการบูรณาการการทำงานจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๑ การพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนแผนให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่ กำหนด คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของประเทศในการ กำกับติดตามยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ได้มีการจัดทำตัวชี้วัดที่ช่วยในการกำกับติดตามผลสัมฤทธิ์ที่ แต่ละกระทรวงกำหนด และมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางในการ ดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และมาตรการของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการจัดประชุมสร้างความเข้าใจ หรือ การประชาสัมพันธ์ผ่านทาง สื่อออนไลน์ เป็นต้น

๒. การบูรณาการระหว่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ กับแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีรายละเอียดระดับโครงการ งบประมาณรายปี โดยการร่วมมือจากหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

๓. การผลักดันให้มียุทธศาสตร์เชิงบูรณาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานส่วนกลาง เช่น สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนววิธีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

๔. สร้างกลไกการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรระหว่างประเทศ ความร่วมมือภาครัฐ - ภาคเอกชน (PPP) องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) เช่น องค์กรยูนิเซฟ องค์กรยูเนสโก กลุ่มประเทศอาเซียน สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) เพื่อช่วยสนับสนุน ติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

๕. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย (Regulator) หน่วยงานปฏิบัติ (Operator) และหน่วยงานสนับสนุน (Supporter) โดยมีแนวทางดำเนินการของแต่ละภาคส่วนดังต่อไปนี้

หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
๑) หน่วยงานระดับนโยบาย (Regulator)	สนับสนุนให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นวาระแห่งชาติ บรรจุไว้ในนโยบายของรัฐบาลในทุกวาระ
๒) หน่วยงานปฏิบัติ (Operator)	
๒.๑) กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ/ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์/ กระทรวงมหาดไทย/ กระทรวงสาธารณสุข)	จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานร่วมในการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือเปิดโอกาสให้หน่วยงานกำหนดแนวทางร่วมกัน สำหรับใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการ และการขอตั้งงบประมาณ รวมถึงการติดตามและประเมินผล
๒.๒) สำนักงานงบประมาณ	จัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปธรรม ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
๒.๓) สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการจัดทำ คำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวงและระดับจังหวัด พร้อมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลทุกปี นอกจากนี้ อาจพิจารณาปรับโครงสร้างหน่วยงานภายในให้เหมาะสมกับ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน
๒.๔) หน่วยงานระดับจังหวัด	ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ จัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด หรืออาจตั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลระดับจังหวัด ระดับ อำเภอ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงาน และมีฐานข้อมูลเชื่อมโยง กับหน่วยงานกลางอย่างเป็นระบบ รวมถึงให้ความร่วมมือในการ ติดตามและประเมินผล
๒.๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓) หน่วยงานสนับสนุน (Supporter)	
๓.๑) ภาคเอกชน/ ภาคประชาสังคม	มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ให้เป็นรูปธรรม ซึ่งแต่ละองค์กรสามารถนำประเด็นที่ เกี่ยวข้องไปดำเนินงานเองหรือร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาค เอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (Public Private Partnership : PPP) พร้อมทั้ง ให้มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)
๓.๒) สถาบันการศึกษา/ หน่วยงานวิจัย	ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติจริงในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนเงินทุนและประสาน ความร่วมมือเครือข่ายการวิจัย ในการผลิตผลงานวิจัยและสร้าง องค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด นโยบายระดับประเทศ/ระดับพื้นที่ และผลักดันให้เกิดการนำ ผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
๓.๓) สื่อสารมวลชน	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงสะท้อน สถานการณ์เด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ที่ถูกต้องชัดเจนสู่ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. การติดตามและประเมินผลด้วยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและระดับพื้นที่ การกำหนดให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการติดตามและประเมินผลในการนำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ สู่การปฏิบัติในทุกระดับ ทั้งในช่วงกลางแผนและปลายแผนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงหรือทบทวนแผนต่อไป

๗. การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เพื่อใช้ในการปรับปรุงระเบียบกฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีมาตรฐานและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๗). รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษด้านสุขภาพ (Millennium Development Goals - MDGs) ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
- กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๔). แบบรายงานความก้าวหน้าผลการตรวจสอบและประเมินผล ภาครัฐราชการ ประเด็นการตรวจสอบเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบ ของคณะกรรมการ ตรวจสอบและประเมินผล ประจำกระทรวงสาธารณสุข. เว็บไซต์กระทรวงสาธารณสุข.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง หน้า ๑ เลขหน้า ๒๙๓.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๙). สถิติการศึกษาประจำปี ๒๕๕๙. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติและองค์การยูนิเซฟประเทศไทย (๒๕๕๙). รายงานฉบับสมบูรณ์การสำรวจ สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติและองค์การยูนิเซฟประเทศไทย (๒๕๖๓). รายงานฉบับสมบูรณ์การสำรวจ สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๘). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๗-๒๕๕๘. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๙). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๒). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.
- Garcia J. L., Heckman J. J., Duncan E. L., & Prados M. J. (๒๐๑๖). *The Lifecycle Benefits of an Influential Early Childhood Program*. Retrieved June ๑๗, ๒๐๒๐, from <https://heckmanequation.org/content/resource/lifecycle-benefits-influential-early-childhood>

ภาคผนวก

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและกาารให้บริการแก่เด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม
๒. เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล พัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้มีพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย
๓. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้วยโอกาสรับบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ และความพร้อมของระบบ เครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความต้องการพิเศษ/ด้วยโอกาส

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ - ๖ ขวบ อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนด้วยความเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและกาาร ให้บริการแก่ เด็กปฐมวัย	๑. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม	๑. มีชุดอบรมพ่อแม่ระหว่างตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน ๒. มีการนำร่องโดยใช้ชุดอบรมพ่อแม่ระหว่างตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ๓. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๒	๑. พ่อแม่ได้รับการอบรมระหว่างตั้งครรภ์ให้ดูแลทารกในครรภ์อย่างรอบด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ๒. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอดอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕	๑. ให้มีการพัฒนาระบบการดูแลและให้ความรู้แก่ทั้งพ่อและแม่ของทารกในครรภ์ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ๒. ส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์และหลังคลอดทุกคนได้รับบริการทางสาธารณสุข และสวัสดิการสังคมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีบัตรประชาชน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกล	ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., พม., รง. ผู้รับผิดชอบร่วม มท., อปท., ยธ., ศธ., วธ., อก., องค์กรเอกชน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
	<p>๒. เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล พัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคม เพื่อให้พัฒนาการที่ตรงตาม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย</p>	<p>๑. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สมอง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕</p> <p>๒. มีบริการด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเท่าเทียม</p> <p>๓. อัตราการเข้าเรียนสุทธิตั้งแต่อายุ ๓-๖ ปี เพิ่มขึ้น</p> <p>๔. เด็กปฐมวัยที่อยู่ในครัวเรือนยากจนได้รับสวัสดิการสังคมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐</p>	<p>๑. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย สมอง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐</p> <p>๒. มีระบบการบริการด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเท่าเทียม</p> <p>๓. อัตราการเข้าเรียนสุทธิตั้งแต่อายุ ๓-๖ ปี เพิ่มขึ้น</p> <p>๔. เด็กปฐมวัยที่อยู่ในครัวเรือนยากจนได้รับสวัสดิการสังคมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐</p>	<p>๑. สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน และสถาบันครอบครัว ในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา</p> <p>๒. พัฒนาระบบการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ได้รับการด้าน สุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม รง., องค์การเอกชน</p>
	<p>๓. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความพิการ/ต้องกาการพิเศษ/ด้อยโอกาส</p>	<p>๑. มีแผนงานในการออกแบบระบบการสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยในการหาภาวะความพิการ/ด้อยโอกาส</p> <p>๒. มีผลการสำรวจเครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยในการหาภาวะความพิการ/ด้อยโอกาสที่ใช้อยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. เด็กปฐมวัยได้รับการสำรวจ และคัดกรองเพื่อหาภาวะความพิการ/ด้อยโอกาส ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๙</p> <p>๒. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการคัดกรองว่ามีความพิการ/ด้อยโอกาสได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม</p>	<p>๑. จัดให้มีระบบการสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยเพื่อหาภาวะความพิการ/ด้อยโอกาส และระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. พัฒนาศูนย์สุขภาพจิตและประสาทในภาคต่างๆ เพื่อให้บริการด้านสุขภาพจิตและประสาท</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท. อว.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม กสศ., องค์การเอกชน</p>

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
	ความพร้อมของระบบเครื่องมือ บุคลากร เพื่อสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยปัญหาภาวะความผิดปกติ/ด้อยโอกาส	<p>๓. มีแผนการพัฒนาเครื่องมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างชัดเจนว่าหน่วยงานใดต้องพัฒนาเครื่องมือเพิ่มเติม</p> <p>๔. มีการวิเคราะห์ คัดเลือก และสังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คัดกรองภาวะความผิดปกติ/ด้อยโอกาส ที่อยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๕. มีการพัฒนาและทดลองการใช้ระบบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อสำรวจ คัดกรองและวินิจฉัยใน การทบทวนความต้องกาพิเศษ/ด้อยโอกาส</p> <p>๖. มีศูนย์รณรงค์กรองเด็กที่มี ภาวะความต้องกาพิเศษ/ด้อยโอกาส จำนวน ๖ ศูนย์ ใน ๕-ภูมิภาค</p>	<p>๓. เด็กปฐมวัยที่มีความต้องกาพิเศษ/ด้อยโอกาส ๖-๗ ล้านคน</p>	<p>๓. สร้างความพร้อมเรื่องเครื่องมือ สำหรับสำรวจ คัดกรอง และวินิจฉัยปัญหาภาวะความต้องกาพิเศษ/ด้อยโอกาส อย่างรอบด้าน</p> <p>๔. พัฒนาระบบในการเฝ้าระวัง ช่วยเหลือ ฟื้นฟูและส่งต่อ เด็กปฐมวัยที่มีความต้องกาพิเศษ เพื่อรับบริการด้านสาธารณสุข และการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ</p> <p>๕. ทุกกระทรวงดำเนินงานร่วมกัน ในการสำรวจ คัดกรองเด็กปฐมวัย ที่มีความต้องกาพิเศษ/ด้อยโอกาส</p>	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างเสริมเชิงพื้นที่กับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills)
๒. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็ก
๓. หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์

ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ทุกครอบครัวมีความรู้ ความพร้อม และทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก และปกป้องสิทธิทุกด้านของเด็กล่วงหน้าเพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างเสริมเชิงพื้นที่กับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	๑. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีทักษะความพร้อมเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	๑. มีชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	๑. มีการปรับปรุงและพัฒนาชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	๑. สร้างชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท. ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน
	๒. มีโครงการนำร่องในการอบรมพ่อแม่ในการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน	๒. มีโครงการนำร่องในการอบรมพ่อแม่ในการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน	๒. หน่วยบริการทุกแห่งที่มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	๒. ระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร/สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	
	๓. หน่วยบริการที่มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสริมทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	๓. หน่วยบริการที่มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสริมทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	๓. พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวที่ได้รับการพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) เป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	๓. พัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว	

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
				<p>ผู้ปกครอง และครอบครัวที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/ด้อยโอกาส ในการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาอย่างรอบด้าน ติดตาม คัดแยกภาพ โดยมีภาระสนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม</p>	
	<p>๒. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวมีการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็ก</p>	<p>หน่วยบริการจัดการโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมในการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐</p>	<p>๑. หน่วยบริการจัดการโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมในการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว ไม่ น้อยกว่าร้อยละ ๙๐</p> <p>๒. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว มีความพร้อมและมีความรู้ มาใช้ในการดูแล พัฒนา และคุ้มครองสิทธิเด็ก ร้อยละ ๙๐</p>	<p>๑. มีกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวในการดูแล ปกป้อง สิทธิและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. จัดหรือสนับสนุนให้มีบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กทารกวัย ต่ำและในชุมชน/สถานประกอบการ สำหรับช่วงกลางวันเพื่อแม่ ผู้ปกครองทำงานและสนับสนุนความร่วมมือกับภาคเอกชน/ภาค ประชาชนในการจัดบริการรับเลี้ยง พัฒนาและอบรมเลี้ยงดูเด็ก ในสถานที่ทำงานอย่างเหมาะสม</p> <p>๓. มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุน สื่อมวลชนหรือองค์กรเอกชนที่ช่วย พัฒนาเด็กหรือสร้างความเข้มแข็ง ให้กับสถาบันครอบครัว ปกป้อง และพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก พม., สธ., ศธ.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม มท., อปท., รง., กศศ., องค์กรเอกชน, กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์</p>

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
	<p>๓. หญิงวัยเจริญพันธุ์ และครอบครัวได้รับความรู้และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์</p>	<p>๑. มีชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ ความรู้และเตรียมความพร้อม ก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว</p> <p>๒. หน่วยงานมีการจัดโครงการ/ กิจกรรมเพื่อให้ความรู้และเตรียม ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐</p>	<p>๑. มีการปรับปรุงและพัฒนา ชุดอบรม/สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ ความรู้และเตรียมความพร้อม ก่อนตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญ พันธุ์และครอบครัว</p> <p>๒. หน่วยงานบริการทุกแห่งมีการจัด โครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้ และเตรียมความพร้อมก่อน ตั้งครรภ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ และครอบครัว</p> <p>๓. หญิงวัยเจริญพันธุ์และครอบครัว ได้รับความรู้และเตรียมความพร้อม ก่อนก่อนตั้งครรภ์ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐</p>	<p>๑. สร้างและพัฒนาชุดอบรม/สื่อการ เรียนรู้เพื่อให้ความรู้และเตรียม ความพร้อมก่อนตั้งครรภ์ของ หญิงวัยเจริญพันธุ์ และเยาวชน วัยเจริญพันธุ์</p> <p>๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หญิงวัย เจริญพันธุ์มีความรู้ความเข้าใจ และได้รับการเตรียมความพร้อม ก่อนตั้งครรภ์ รวมไปถึงเยาวชน วัยเจริญพันธุ์</p> <p>๓. พัฒนาระบบการให้ความ ช่วยเหลือกับครอบครัวที่อยู่ใน ภาวะฉุกเฉิน</p> <p>๔. ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไขปัญห การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ศธ., อว., สธ.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม พม., มท., อปท., รง.</p>

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

๑. ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
๓. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

มีการพัฒนาระบบการดูแลเด็กแบบองค์รวมเพื่อให้สถานพัฒนาทุกแห่งนำไปใช้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการ ให้บริการพัฒนา เด็กปฐมวัย	๑. ระบบการพัฒนา เด็กปฐมวัยได้รับการ ปรับปรุงพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพ	๑. มีแผนการพัฒนากระบวนการพัฒนา เด็กปฐมวัยจากกระบวนการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. มีการพัฒนากระบวนการ เด็กปฐมวัยจากกระบวนการ อย่างมีประสิทธิภาพ	มีการนำระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย จากการบูรณาการไปอย่างทั่วถึง	๑. มีการบูรณาการระบบการพัฒนา เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับบริการด้านสาธารณสุข และการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ๒. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาระบบการพัฒนา เด็กปฐมวัย ๓. จัดให้มีระบบการส่งเสริม พัฒนาการและระบบส่งต่อที่ เหมาะสมตั้งแต่ก่อนระดับ อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา อย่างต่อเนื่อง	ผู้รับผิดชอบหลัก ศส., พม., มท., อปท., ศธ., สปสช., สสส. ผู้รับผิดชอบร่วม ภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน	๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีการใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ต่ำกว่าระดับพอใช้ (ระดับ C) ร้อยละ ๗๕	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พอใช้ (ระดับ C) ทั้งนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ร้อยละ ๖๐ จากทั้งหมด ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ต่ำกว่าระดับดี (ระดับ B) ร้อยละ ๓๕	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากร ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทุกแห่งเพียงพอ มีการบูรณาการดูแล กำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม มาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานพัฒนา เด็กปฐมวัยพัฒนาสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแล เด็กปฐมวัย 	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ศธ., พม., มท., อปท., สธ.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม ทุกหน่วยงานที่มีสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยใน สังกัด</p>	
					<ol style="list-style-type: none"> บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนา และจัดการ เรียนรู้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนา ศักยภาพและ สนับสนุนให้ดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล และจัดการ เรียนรู้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนา ศักยภาพและ สนับสนุนให้ดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑. มีหลักสูตร/สื่อสำหรับการพัฒนา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมี มาตรฐานเดียวกันในหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. มีระบบพัฒนาสมรรถนะบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ๓. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน ได้รับการพัฒนาสมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาสมรรถนะเพิ่มขึ้น มีแนวทางเพื่อยกระดับสมรรถนะ ของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ต่อเนื่อง มีระบบเครือข่ายการให้คำ ปรึกษาและแนะนำ (Coaching) และ ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ให้แก่ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย 	<ol style="list-style-type: none"> สร้างระบบพัฒนาสมรรถนะ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย จัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม สร้างระบบให้คำปรึกษาและแนะนำ (Coaching) และระบบพี่เลี้ยง 	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ศธ., พม., มท., อปท., อว., สธ.</p> <p>สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม กสศ., องค์การเอกชน</p>	

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
		๔. มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล พัฒนาเด็กปฐมวัย		(Mentoring) ให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัย ๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ อาชีพผู้ดูแลเด็ก	

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศเด็กปฐมวัย และการนำไปใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์

๑. การพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล ให้ความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด

๒. การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

มีการบูรณาการ การพัฒนาและวางระบบการใช้ฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและมีระบบปกป้อง เพื่อให้เป็นกลางและมีสิทธิหรือเป็นผลร้ายต่อบุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนากระบวนการ กลไกการบูรณาการ สารสนเทศ เด็กปฐมวัย และ การนำไปใช้ ประโยชน์	๑. การพัฒนา และบูรณาการระบบ ฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศ เด็กปฐมวัยเพื่อการ วางแผน การบริหาร จัดการ การดำเนิน การ การติดตาม ประเมินผลให้มี ความถูกต้อง ครบคลุม และเป็น ปัจจุบัน โดยเชื่อมโยง ข้อมูลตั้งแต่แรกเกิด	๑. มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศเด็กปฐมวัยที่ เชื่อมโยงกับเลขประจำตัว ประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อสนับสนุน การบูรณาการข้อมูลให้มีความ ถูกต้อง ครบคลุม และเป็น ปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ๒. มีการใช้ระบบฐานข้อมูล รายบุคคลและสารสนเทศ เด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับ เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อสนับสนุนการบูรณาการข้อมูล ให้มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง	๑. มีการนำฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ ในการวางแผนและพัฒนาเด็ก ปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. มีการนำฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ ในการติดตาม และประเมิน ประสิทธิภาพของการพัฒนา เด็กปฐมวัย และนำข้อมูลที่ได้มา ใช้ในการปรับปรุงและวางแผน ต่อไป	๑. วิเคราะห์ และออกแบบ โครงสร้างฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศเด็กปฐมวัยที่ สำคัญ ซึ่งมาจากการบูรณาการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่าง รอบด้าน โดยคำนึงถึงการบูรณาการ และส่งต่อข้อมูลของเด็กในช่วง รอยต่อการพัฒนาช่วงต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลเด็กทดแทนหรือเด็ก ที่อยู่ในระบบทางเลือกอื่น ๆ ๒. กำหนดแนวทางการบูรณาการ จัดทำฐานข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศเด็กปฐมวัยและ การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ร่วม กันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผู้รับผิดชอบหลัก ดศ., สธ., ศธ., พม., มท., อปท. ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน, ทชด., กท., อภ., อว., รง., ยธ., กสศ.

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
				<p>๓. สนับสนุนงบประมาณในการบูรณาการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัย</p> <p>๔. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศเด็กปฐมวัยไปใช้ในการวางแผนติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ดศ., สธ., ศธ., พม., มท., อปท.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน, ตชด., กท., อก., อว., รง., ยธ., กสศ.</p>
	<p>๒. การนำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเด็กปฐมวัย มีการนำข้อมูลพื้นฐาน ที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลร่วมกัน</p> <p>๒. หน่วยงานมีการใช้ข้อมูลเด็กปฐมวัยบนฐานเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐</p>	<p>๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์</p> <p>๒. หน่วยงานทุกแห่งมีการใช้ข้อมูลเด็กปฐมวัยบนฐานเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก</p>	<p>สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ดศ., สธ., ศธ., พม., มท., อปท., กสศ.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน</p>

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยและการดำเนินการตามกฎหมาย

เป้าประสงค์

- ให้มีกฎหมาย ระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด
- ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

มีกฎหมาย ระเบียบ และมีระบบและกลไกในการรับรองเรียน กลไกเอื้อ และดำเนินการทางคดีเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำ และปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับ เด็กปฐมวัย และการดำเนินการ ตามกฎหมาย	๑. ให้มีกฎหมาย ระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับ ความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด	๑. มีกฎหมาย ระเบียบ ที่มาจาก การรวบรวม จัดทำ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย ระเบียบของ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องซึ่งเอื้อ ต่อการคุ้มครองสิทธิแก่ เด็กปฐมวัยทุกกลุ่ม	๑. มีการประเมิน ทบทวน และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่ครอบคลุมสิทธิขั้นพื้นฐานของ เด็กปฐมวัย	๑. รวบรวม จัดทำ ปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน เพื่อลดความ ซ้ำซ้อน และให้ปฏิบัติตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรฐานสากล ๒. ทบทวนของสังคมมีส่วนร่วม ในการจัดทำและปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบเพื่อให้ เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ ตามสิทธิของเด็กปฐมวัย ทางด้านสุขภาพ และการศึกษา	ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท. ผู้รับผิดชอบร่วม รง., อภ., กฤษฎีกา

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
				<p>๓. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ครรเอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการขยายสิทธิการทำงาน การส่งเสริมให้มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น การทำงานจากที่บ้าน (Work from Home)</p>	
	<p>๒. ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย และมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยศึกษาศึกษาของเด็กแต่ละคน</p>	<p>๑. มีระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย</p> <p>๒. มีระบบและกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน โทลกลีภัย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย</p> <p>๓. มีการเตรียมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย</p>	<p>๑. มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน โทลกลีภัย และดำเนินการทางคดี เพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. มีระบบในการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย</p>	<p>๑. จัดทำระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย</p> <p>๒. ผลักดันให้มีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน โทลกลีภัย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กปฐมวัย</p> <p>๓. ผลักดันให้มีคณะกรรมการ โทลกลีภัย ประกอบด้วย ๓ ฝ่าย ได้แก่ คู่กรณี กรรมการ และคนกลาง</p> <p>๔. จัดทำแผนการผลิต พัฒนา และกำหนดอัตรากำลังของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก ยธ., สธ., พม., ศธ., มท., อปท., กพ.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม อว. องค์กรเอกชน</p>

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
				๕. สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปถึงหน้าที่ในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้

เป้าประสงค์

1. การพัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
2. ระบบการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง
3. การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสารมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

มีการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการดูแลส่งเสริมศักยภาพของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและอย่างทั่วถึง จากการนำเอาความรู้และผลวิจัยนำเข้าสู่การปฏิบัติจริง

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การวิจัยพัฒนาและ เผยแพร่องค์ความรู้	๑. การพัฒนา องค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรม ด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัย ที่สามารถ นำไปใช้ได้จริง	๑. มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์งาน วิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สามารถนำไปสู่การวิจัย เชิงปฏิบัติการ หรือนำผลไป ประยุกต์ใช้ได้ทันที ๒. มีการวิเคราะห์และจัดลำดับ ความสำคัญองค์ความรู้ที่จำเป็น เพื่อสื่อสารสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่าน สื่อสาธารณะ ๓. ประสานงานกับสถาบันที่พัฒนา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ด้าน	๑. มีนวัตกรรมเกี่ยวกับพัฒนาการ เด็กปฐมวัยไม่มิต่าง ๆ ๒. มีการต่อยอดองค์ความรู้ ผลการ วิจัยและนวัตกรรมด้านการ พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการนำไปใช้ ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ๓. มีการบูรณาการองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการ พัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ด้าน การพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ	๑. วิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัย จากงานวิจัยที่มีคุณค่า และสอดคล้องกับการทำงาน ของทุกยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติ ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดลำดับ ความสำคัญองค์ความรู้ที่จำเป็น เพื่อสื่อสารสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่าน สื่อสาธารณะ ๓. ส่งเสริมให้มีการสร้างและ ต่อยอดองค์ความรู้ งานวิจัย	ผู้รับผิดชอบหลัก อว., ศธ., พม., มท., อปท., สส. ผู้รับผิดชอบรวม สสส., กสศ., องค์กรเอกชน, กองทุน พัฒนาสื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
		<p>และพัฒนาการทางสมอง จิตวิทยา พัฒนาการ จิตวิทยาเด็กพิเศษ กุมารแพทย์ ฯลฯ เพื่อนำผลไปสู่ การปฏิบัติ</p> <p>๔. มีการนำองค์ความรู้ ผลการวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๕. ผลสรุปเกี่ยวกับทิศทางการ พัฒนาองค์ความรู้จากการ ประสานงานกับสถาบันที่พัฒนา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ด้าน พัฒนาการทางสมอง จิตวิทยา พัฒนาการ จิตวิทยาเด็กพิเศษ กุมารแพทย์ ฯลฯ</p>	<p>๔. บุคลากรและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยนำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>นวัตกรรมด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ</p> <p>๔. ให้การสนับสนุนองค์กรที่พัฒนา องค์ความรู้ การวิจัย และนวัตกรรมด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างเร่งด่วน</p> <p>๕. สร้างมาตรการสนับสนุนองค์กร ที่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยด้าน การพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>๖. มีการพัฒนาระบบเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการของ ภาครัฐและเอกชน ทั้งภายใน และต่างประเทศ</p> <p>๗. สร้างกลไกการบูรณาการ องค์ความรู้ งานวิจัย และ นวัตกรรมด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ ระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ เป็นคลังความรู้ด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยในมิติต่าง ๆ</p> <p>๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ บุคลากรและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา</p>	

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
	๒. ระบบการจัดการ ความรู้ด้านการ พัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนา และสมรรถนะของ บุคลากรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่าง ต่อเนื่อง	๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการ เรียนรู้และพัฒนา กับสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดี (Best Practices) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีชุมชน แห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC/ Community of Practices: COP) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการ เรียนรู้และพัฒนา กับ สถานพัฒนา เด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติดี (Best Practices) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ๒. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่ง มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC/ Community of Practices: COP)	เด็กปฐมวัยนำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้าน การพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๑. พัฒนาระบบการจัดการความรู้ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มี ต่าง ๆ ๒. สนับสนุนให้เกิดประชาคม การเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน และพัฒนาสมรรถนะใน การทำงานอย่างต่อเนื่อง ๓. ส่งเสริมให้มีการค้นหาสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติ ดีเด่น (Best Practices) เพื่อ สร้างสรรค์พัฒนางานในด้าน ต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การศึกษา สังคม ๔. ส่งเสริมให้มีการเทียบเคียง (Benchmarking) กับสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยอื่นที่มีวิธี ปฏิบัติดีเด่น (Best Practices) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง	ผู้รับผิดชอบหลัก อว., ศธ., พม., มท., อปท., สธ. ผู้รับผิดชอบร่วม สสส, กสศ., องค์กรเอกชน, กองทุน พัฒนาสื่อปลอดภัยและ สร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
				๕. สร้างประชาคมการเรียนรู้ในระดับพื้นที่และระดับชาติทั้งในรูปแบบออนไลน์ และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	
๓. การเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมผ่านเครือข่ายสื่อสารมวลชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	มีการเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่สื่อสารมวลชนอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง	มีผลการเข้าถึงและนำองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ประโยชน์		๑. สร้างระบบการเผยแพร่ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างภาคี ทั้งภาครัฐ และเอกชน ๒. ผลักดันให้สื่อสามารถลงนามมีบทบาทเชิงรุกในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเด็กปฐมวัยสู่สาธารณชนในหลากหลายรูปแบบ ๓. มีมาตรการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้สู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องในทุกช่องทาง	ผู้รับผิดชอบหลัก อ., ศธ., พม., มท., อปท., สธ., กรม ประชาสัมพันธ์ ผู้รับผิดชอบร่วม สสส., กสศ., องค์กรเอกชน, กองทุน สื่อเพื่อความหลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการประสานการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

เป้าประสงค์

๑. การบูรณาการการบริหารจัดการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกระดับ
๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

มีการบูรณาการระบบการบริหารจัดการ และการประเมินติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีเอกภาพไปในทิศทางเดียวกัน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการ ประสานการดำเนินงาน และ การติดตาม ประเมินผล	๑. การบูรณาการ การบริหารจัดการ การดำเนินงานของ หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาค เอกชน ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพ	มีระบบบริหารจัดการดำเนินงาน ของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพ	มีการบูรณาการระบบบริหารจัดการ การดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพ	พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมี ประสิทธิภาพ	ผู้รับผิดชอบหลัก สส., ศธ., พม., มท., อปท. ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน
	๒. ระบบการประสานงาน ด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยทุกระดับ	มีระบบการประสานงานด้านการ พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมโยง ในทุกระดับ และทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	มีการบูรณาการระบบการ ประสานงานด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยทุกระดับ	๑. สร้างกลไกการประสานงานด้าน การพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิด การบูรณาการร่วมกันของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครอง	

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด		มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐		
	๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	มีระบบติดตามประเมินผล การดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย	<p>ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม</p> <p>๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายไม่ระบุระดับจังหวัด และระดับอำเภอเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน</p>
	๔. แผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงาน ประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. มีแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการติดตามและประเมินผลงานงบประมาณและประเมินแผนประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย	มีแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการติดตามและประเมินอย่างเป็นระบบและครบวงจร	<p>๑. กำหนดแนวทางการจัดสรร และแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน</p> <p>๒. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p>	<p>ผู้รับผิดชอบหลัก สธ., ศธ., พม., มท., อปท. สงป. กทม.</p> <p>ผู้รับผิดชอบร่วม องค์กรเอกชน</p>

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

นายอำนาจ วิชาญนวัติ

เลขาธิการสภาการศึกษา

นางสาวอุษณีย์ ธโนศวรรย์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คณะจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๐

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดองค์ประกอบ
คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้รับผิดชอบ

สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๑. นางพัชราพรรณ กฤษฏาจินดารุ่ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๒. นายธีระพงษ์ คำรณฤทธิศร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๓. นางสมพร พรวิกุลรัตนา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๔. นางสาวพิกุล กันทะวัง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๕. นางสาวศนิชา ภาวโน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๖. นางสาวสุภาพร แซ่สมุท	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๗. นางสาวอโณทัย สุขเจริญโกศล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๘. นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๙. นางสาวรุ่งทิพย์ มานะกิจ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๐. นายพงศธร ยุติธร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๑. นายปรัชญากรณ์ ลครพล	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
ที่ ๑ /๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
และกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

ตามที่พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการตามที่มอบหมาย นั้น

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และมติคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	ที่ปรึกษาและอนุกรรมการ
๑.๒	เลขาธิการสภาการศึกษา	ที่ปรึกษาและอนุกรรมการ
๑.๓	รองศาสตราจารย์อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนสำนักงานประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	อนุกรรมการ
๑.๑๑	รองศาสตราจารย์ดารณี อุทัยรัตนกิจ	อนุกรรมการ
๑.๑๒	นางวิวรรณ สารกิจปรีชา	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๑.๑๔	เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๓ คน

/๒. . . .

- ๒ -

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนเด็กปฐมวัย ภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้มีการประชุมครั้งแรก

๒.๒ จัดทำร่างองค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนเด็กปฐมวัยเพื่อพิจารณา

๒.๓ กำหนดลักษณะงาน จำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการด้านต่างๆ

๒.๔ เสนอแนะและให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนเด็กปฐมวัย

๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนเด็กปฐมวัยมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายการพัฒนเด็กปฐมวัย

สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๒/๒๕๖๕

ISBN 978-616-270-332-4